

חוברת

דף השבוע

מסכת נדרים חוברת ד

דף י"ז

קונטרס מלא מראי מקומות חשובות על כל דף ודף
כדי לסייע את הלומדים החשובים של מסגרת 'דף השבוע'

ויש בה חמשה חלקים:

- א **עזר ללימוד הר"ן** - להדגיש החלק שבדברי הר"ן שהם פירוש על הגמ'.
- ב **קושיות פשוטות** - ליישב קושיות פשוטות אשר יתקשה בהם הלומד.
- ג **עומק הדף** - להעמיק קצת בגמ' ובפירוש הר"ן על פי גדולי המפרשים.
- ד **הלכות הדף** - נידונים חשובים בהלכה היוצאים מלימוד הגמ'.
- ה **סוגיית הדף** - בכל דף נערכה סוגיא שלימה אחת עם העתקת מראי מקומות.

עזר ללימוד הר"ן

ואלו מותרין פרק שני נדרים ר"ן

הגהות
הב"ח

רש"י

ר"ן

יז.

עין משפט
גרי מצוה

(א) רש"י ז"ל תלמוד וכו' ולא נכשעב לנעל את המנוה דחיי שבועה: (ב) ד"ה אלא וכו' אבירות ראשונה כ"ל והר"ה ע"ס ד"ה אלא: (ג) ד"ה ולכך הוה וכו' וימנעו יד נדר בתוך נדר ואין נדר כו' כ"ל והר"ה וימנעו נמי נמנע:

תורה אור

גמ' א' א' נפש כי תשבע בקצבא בשפתים יקחנה או קחטיב קצב אשר יבוא האדם בשבעה ונעלם מקטנו ותואר דע ואשם לאתת מאלה:

(הקדמה, ד)

פ"י הרא"ש

מה הטבה רשות אף הרעה רשות. בפ"ג דשבועות מפרש לה מנא לן דבהטבת רשות:

איידי: יש נדר בתוך נדר, ופירש דבניירות איירי כגון דאמר הריני נדר אם אוכל חייב בניירות על כל דבור ודבור והוה מצי למתני כגון דאמר הריני נדר הריני נדר בלא אכילה אלא אכיל דבעי למתני גבי שבועה אכילה נקטיה נמי גבי בניירות: אינו חייב אלא אחת. דאין שבועה אחת על שבעה דאין נשבעין לקיים המצוה וליתא בלא וכו':

גמ' הריני נדר היום. דמיד חלה בניירות עליו ל' יום וכו' אכור חו הריני למחר נתוסף עליו יום א' ובהא מנו נחוסה עילוי בניירות שלימה. ליתני יש נדר בתוך נדר ואין נדר בתוך נדר. כיון דבניירות גופה משכח לפלוגי:

תלמוד לומר להרע או להיטיב מה הטבה רשות. דאי בעי לא אכיל חייב בקרבן על השבועה אף הרעה דמחייב עלה קרבן הרעה דרשות ולא (א) נשבע לנעל את המנוה דחיי שבועה דהרעה לאו הרשות ביזו: חד קרא. קא חייב למיפטרין מקרבן

שבועה דהאי קרא דלהרע או להיטיב בקרבן מיירי ואידך לא יחל דכרו דכלאו מיירי חייב למיפטרין מן לאו דשבועה: **מתני'** יש נדר בתוך נדר. נדר חל אחר נדר: כיצד אמר הריני נדר אם אוכל. וזמר ואמר כו' חייב על כל פסע ופסע נזירות אחת: אין שבועה בתוך שבועה. ואם אמר שבועה שלא אוכל כו': אינו חייב אלא על אכילה אחת. קרבן שבועה אחת: **גמ'** לא שנו. דיש נדר בתוך נדר: אלא דאמר ב' דמניו דליחוסף יומא יתיבא (ג) דנזירות ראשונה נדרו על אחר הריני נדר היום קבל עליו נזירות שלשים וכו' הדך ואמר הריני נדר למחר מנעם הריני נדר שלשים יום ואחר ולין נזירות ליום אחד הלכך חל נזירות על נזירות והוה נדר שלשים אחרים: אבל. אם אמר וכו': **ולרב הונא**. דקאמר דכי אמר הריני נדר היום לא חייב עליה שמי נזירות אם כן לפלוג דידה נזירות וימנעו (א) נמי יש נדר בתוך נדר: ואין

תלמוד לומר להרע או להיטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות. איצא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שאין הרשות בידו חד קרא למיפטרין מקרבן שבועה וחד למיפטרין מן לאו דשבועה: **מתני'** יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה כיצד אמר הריני נדר אם אוכל הריני נדר אם אוכל חייב על כל אחת ואחת ישבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת: **גמ'** אמר רב הונא לא שנו אלא דאמר הריני נדר היום הריני נדר למחר דמיגו דקא מיתוסף יומא יתיבא חייבא נזירות על נזירות אבל אמר הריני נדר היום הריני נדר היום אין חלה נזירות על נזירות ושבועה אמר יאפילו אמר הריני נדר היום הריני נדר היום חלה נזירות עליה ולרב הונא אדרתנא אין שבועה בתוך שבועה ליתני יש נדר בתוך נדר ואין נדר למחר יש נדר בתוך נדר הריני נדר היום הריני נדר היום

חד קרא למיפטרין מקרבן. היינו קרא דלהרע או להיטיב דכתיב גבי קרבן שבועה כדכתיב: וחד קרא למיפטרין מן לאו דשבועה. היינו קרא דלא יחל דכרו: **מתני'** יש נדר בתוך נדר וכו' אמר הריני נדר אם אוכל וכו'. מפרש בגמ' דאם אוכל לאו דוקא דה"ה נמי אם אמר הריני נדר הריני נדר חייב על כל אחת ואחת אלא אידי דמתנא גבי שבועה שלא אוכל מתנא נמי גבי נדר אם אוכל ומידי על כל אחת ואחת דלמירין לומר דחייב לנהוג נזירות על כל קבלה וקבלה וכו' אמר הריני נדר הריני נדר חייב שמי נזירות ומונה שלשים יום ומציא קרבן וחזר ומונה שלשים יום ומציא קרבן ונפקא לן בגמרא מנזיר להזיר וקרי ליה להאי גוונא נדר בתוך נדר לפי שהנזירות שניה היא חלה בתוך זמן הראשונה אלא שאי אפשר לו סימנה אותה עד שימנה את הראשונה דלא איתנא דלא חייבא בשעת נדרו היאך תחול לאחר מכן והרי אינו נדר בנדר וזמן וכו' דלא חייבא השתא לא חייבא נמי במר ומנא לא לא דאי מהשתא הוא דחייבא ומש"ה קתני יש נדר בתוך נדר: שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל אינו חייב אלא אחת. כלומר שבועות לא משכחת מרי מידי לא ללקות שמים באלכילה אחת דמכיון שאמר שבועה שלא אוכל כבר זה הוא ליה מושבע ועומד וכו' לא חייבא עליה שבועה שניה ולא למנות שמים גס כן דלא משכחת לה מה שאין כן דנזירות דנהי דאינו לוקה שמים על אכילה אחת מ"מ משכחת בה תרי מידי בשכפול נדרו ב' פעמים דהיינו למנות שמים מה שאין כן בשבועות: **גמ'** כיון דאמר הריני נדר היום חלה נדר וכו' אכיל חייב נדר אם אוכל ונעלם גבי נדר לא נריך למימר אם אוכל. זו הגרסא נכונה במקלח נוסחאות והכי פירושא כיון דאמר הריני נדר וכו' חדא דאית בה תרתי קשיא ליה חדא למה ליה למתליה לנזירות באלכילה דאמר מכוין הריני נדר הריני נדר היום חלה נדר וכו' דאיתלי לנזירות באלכילה דהריני נדר אם אוכל דלא זימנא קמי דהא ק"ל בפ' שבועות שמים בתרא (שבועות כו): דמי ששבע שלא אוכל כבר זה על כל זית וזית שבו נשבע הלכך מי שחלה נזירותו באם אוכל על כל זית וזית שבו חלה נזירותו וכו' אכיל טובא כלומר זימנא הרבה וממירין ביה בין כל זית וזית לומר שאם יאכלנו ימחייב עליו נזירות אחת חייב על כל אכילה ואכילה ונראה דבעי דלחייב דענין דליתני ביה בין כל זית וזית משום דלא עדיפי אכילות הללו להחמיר עליהם נזירות כשתלחו בהן מלהחמיר עליהן קרבן ומלקות כשנשבע שלא יאכל כבר זה וכשם שלהחמיר קרבן ומלקות דענין חלק בין כל זית וזית אי למלקות בזהררה אי לקרבן בשמי העלמות ה"כ כשתלה נזירות בהם דענין שיהי התלמות מתלקות דודאי נהי דלמירין דמי שנשבע שלא יאכל כבר זה על כל זית וזית נשבע אפי' הכי אם לא התיר בו אלא התירא אחת אינו לוקה אלא אחת דכלל איסורין שבועה על כל זית וזית שבהן הוא חייב ואפ"ה אינו לוקה שמים אלא בזהררה חלוקות ולקרבן נמי אינו חייב אלא אחת אלא בשמי העלמות ה"כ כי חלה נזירות באכילה ככר לריך שיהי התלמות מתלקות בין כל זית וזית שבו דאי לא לא מקריא אלא אכילה אחת ולא מחייב עלה אלא חד נזירות ככ"ל ורמינא למפרש אחרים בזה מה שלא נראה בעיני. ומתנא אידי דקתני שבועה שלא אוכל וכו' דאין ה"כ דבהריני נדר הריני נדר נדר סגי ליה ואי נמי חלה נזירותו באם אוכל בחד הריני נדר אם אוכל סגי ליה אלא דאידך למתלי נשבעה באכילה למכפל בה נמי שלא אוכל שלא אוכל דאי לא פשיטא שאינו חייב אלא אחת חלה ליה נמי לנזירות באכילה וכפליה: דמגו דמתוסף יומא יתיבא. כלומר דכאמרא הריני נדר למחר יש שבועות דכדכיו סימנה מיום מתחל ואידך ל' יום נמנא שנתחייב מתחמת נדר שני יום א' מוסף על נזירות ראשונה וכיון דק"ל במסכת נדר דהאומר הריני נדר יום זה בלכד מונה שלשים אף זה כיון שנחמייב מתחמת נדרו שני למנות יום אחד מוסף על נזירות ראשונה על כרחו מונה ל' ושמאלא אמר אפי' הריני נדר היום הריני נדר היום נזירות חלה על נזירות דמשמע ליה דמנזיר להזיר נפקא לן דכתיב האי גוונא מונה שמי נזירות: **לרב הונא אדרתני אין שבועה בתוך שבועה ליתני יש נדר בתוך נדר ואין נדר בתוך נדר**. וא"ל ולשמאלא נמי מי ניחא הא לדידה נמי הוא ליה לפלוג ולמיתני אין נדר בתוך נדר ומשכחת לה בלאומר קונם עלי כבר זה קונם עלי כבר זה שאינו חייב אלא אחת דהא מתנא' לא תנן יש נדר בתוך נדר אלא למנות שמים כדכרי' וכיון שכן לשמואל גופיה מצי לפלוגי בנדר גופיה וי"ל דכי מקשי לרב הונא ליתני יש נדר בתוך נדר ואין נדר למחר נדר לא מקשי לומר דלמפלוגי בין נדר לשבועה לפלוג בנדר גופיה כדרך כל פלוגי וליתני דידה שש"ס דאי הכי מקשינן לשמואל נמי מקשי כדפרישית אלא כי האי גוונא לא מקשינן דלא קשיא כלל דאמר חומרא נזירות משכחות קאי ומש"ה בעי למתני חומרא דאכילה בנדר משכחות לענין נדר בתוך נדר הלכך לא שייך לאקשוי

בכח א' מ"ה פ"ה מה' שבוטות הלכה יד סתם לאוין רלח טושי"ע י"ד ס' רלח טושי"ע ד: **בב** ב' מ"ה פ"ה מה' נדרים הלכה ב' סתם לאוין רלח טושי"ע ש' ק' רכנו טושי"ע א' וספ"ע ב' וספ"ע רלח טושי"ע י: **ל** ב' מ"ה פ"ה מה' מה' שבוטות הלכה ט' סתם לאוין רלח טושי"ע ש' סתם טושי"ע ד: **לא** ד' מ"ה פ"ה מה' נדרים הלכה ב' פ"ה מה' מה' שבוטות הלכה י' ופ"ה מה' מה' שבוטות הלכה ט' סתם טושי"ע ש' סתם טושי"ע ד:

תוספות

חד למיפטרין מקרבן שבועה וחד למיפטרין מן לאו דשבועה. מלא חל לומר אם מצינו דכרו ומקיים המצוה אבל מ"מ אינו פטור משבועה דנשבע לבטל המצוה אלא לוקה עליו משום שור דבתנן פ"ג דשבועות (ד' טז): **יש נדר בתוך נדר**. כדמפרש ואולי בתר הכי דאמר הריני נדר הריני נדר וא"ת פתח בדר דמשמע קונם וסוים בניירות וי"ל דבניירות נמי איקרי נדר דבתיב (מנזר ו) לגדור נדר נדר אכל מ"מ אמאי שכן סתם נדר ופתח בזה וי"ל משום דבניירות לא משכחת באלו דאין אכילא נדר נדר דאי אמר כבר זה עלי קונם לא חל דאין איסור חל על

האיסור ואף בניירות דקאמר דבניירות חל על נזירות לאו לחיובי דתרתיה בתר ל' יום אלא לענין שישעיה שתי נזירות זו אחר זו דבשלמא תחת בניירות שייך למימר כשאמר ב"פ הריני נדר היום הריני נדר היום שיכול להוסיף דבדבר שני ל' יום משמע ל' יום חדשים כפעם ראשונה שאמר הריני נדר היום שרצה לומר ל' יום דהויא השתא כאילו (אמר) ל' יום ב' פעמים ואפילו אכיל דאפילו אם אמר הריני נדר ל' יום והדר אמר הריני נדר אלו ל' יום דהוי לשמואל כמו בחיים היום מבי"מ וי"ל דשאני נזירות תחיל ואית ליה אכל בבי נדר דקונם דלית ליה קיצותא ל' יום יש לנו לומר שבא להוסיף שלשים יום חדשים ולכן שייך שפיר למימר דחיל נזירות על נזירות משום דאחר זו דברשות אכל בבי נדר דקונם דלית ליה אלא מה שפירש האדם נמי אמר כי אמר כבר זה עלי קונם היום אינו אסור אלא אחריו קונם כבר זה היום אין שיתול נדר על נדר ולחיובי שיתול נדר על נדר כיצא בזה שמסבירן

חור קאמר דאין איסור חל על איסור ואפילו בניירות אין איסור חל על איסור: **הריני נדר אם אוכל הריני נדר**. ה"ה דהי מצי למתני הריני נדר בלא שום תנאי אלא אדרתא דמילתא קאמר שכן דרך לומר מתחמת שור דכר כיצא בזה שמסבירן בו לאכול וזוהא אינו רוצה ונדר אם יאכל יתירל דאבד דכר לבעי דאכורו אכילה גבי שבועה נסטי' נמי נזירות וכו' פריי' ולפלוג וליתני בידה:

חור קאמר דאין איסור חל על איסור ואפילו בניירות אין איסור חל על איסור: **הריני נדר אם אוכל הריני נדר**. ה"ה דהי מצי למתני הריני נדר בלא שום תנאי אלא אדרתא דמילתא קאמר שכן דרך לומר מתחמת שור דכר כיצא בזה שמסבירן בו לאכול וזוהא אינו רוצה ונדר אם יאכל יתירל דאבד דכר לבעי דאכורו אכילה גבי שבועה נסטי' נמי נזירות וכו' פריי' ולפלוג וליתני בידה:

חור קאמר דאין איסור חל על איסור ואפילו בניירות אין איסור חל על איסור: **הריני נדר אם אוכל הריני נדר**. ה"ה דהי מצי למתני הריני נדר בלא שום תנאי אלא אדרתא דמילתא קאמר שכן דרך לומר מתחמת שור דכר כיצא בזה שמסבירן בו לאכול וזוהא אינו רוצה ונדר אם יאכל יתירל דאבד דכר לבעי דאכורו אכילה גבי שבועה נסטי' נמי נזירות וכו' פריי' ולפלוג וליתני בידה:

סיכום על החלק בדברי הר"ן שהוא לפלוג ולא פירוש:

הר"ן הביא גירסא אחרת בגמ' והאריך לפרש קושיות הגמ' ויתירוצו לפי גירסא זו.

הר"ן מקשה על מה שמקשה הגמ' על ר' הונא 'ליתני יש נדר בתוך נדר ואין נדר בתוך נדר, אמאי מקשי' כן רק על ר' הונא ולא על שמואל, הא גם לשמואל יש ציור דאין נדר בתוך נדר, עיי"ש, ויתיר' הר"ן, בדאמת אין הקשיא בדרך 'לפלוג וליתני בדידיה' בכלל הש"ס, אלא קושיא אחרת היא, עיי"ש.

קושיות פשוטות

דף יז.

גמ', חד קרא למיפטריה מקרבן שבועה וחד למיפטריה מן לאו דשבועה

קושיא:

קשה, למה לי תרי קראי, הא מאחר שנתמעט ממלקות, דהיינו מלאו דבל יחל כמ"ש הר"ן, לכאן פשוט דא"צ להביא קרבן, דלמה צריך כפרה אם לא עבר על לאו.

תירוץ:

החזו"א (חו"מ ליקוטים לשבועות אות כד) תירץ, דאילו לא היה לנו אלא הדרשא של 'לא יחל דברו' לבדה, לא היינו מחדשים ששבועה נתמעטה מכל הלאו דבל יחל, ורק לאחר שנתמעטה שבועה מקרבן שבועה, שוב אפשר לדרוש מבלי יחל למעטה גם מלאו ומלקות. [וע"ע בחי' חת"ס (שבועות ב:), ואחיעזר (יו"ד סי' נ אות ז) שתירצו בדרכים אחרים]. [וע"ע בדברינו בעומק הדף].

משנה, יש נדר בתוך נדר כו' כיצד אמר הריני נזיר

קושיא:

קשה, לכאן יש כאן משמעות סותרות, שמלשון התנא ברישא 'יש נדר בתוך נדר' משמע דאיירי בכל נדרים, ואילו מלשון התנא בסיפא 'כיצד אמר הריני נזיר' משמע דאיירי דוקא בנזירות.

התוס' (ד"ה יש) תירצו, דבאמת המשנה מיירי דוקא לענין נזירות, ולא לענין סתם נדר, אך נזירות מקרי נדר, כדכתיב (במדבר ו) 'לנדור נדר', עיי"ש ביאור הדבר. [וע"ע בדברינו בעומק הדף שהבאנו כמה שיטות בראשונים בזה, אם המשנה מיירי דוקא לענין נזירות או גם לענין סתם נדרים].

ר"ן (ד"ה יש נדר), דחייב שתי נזירות ומונה ל' יום כו' וחוזר ומונה ל' יום

קושיא:

קשה, א"כ למה נקרא 'נדר בתוך נדר', הרי אינו מונה שתי הנזירות כאחת, אלא בזו אחר זו.

תירוץ:

בחי' ר' שמעון (סי' יג) ביאר, דעיקר קבלת הנזירות אינה דיני הנהגת הנזירות, אלא עיקרה שהאדם נתחייב לנהוג נזירות, אך התורה מטלת על הנזיר דיני נזירות. ולכן מקרי נדר בתוך נדר, כיון ששתי קבלות נזירות חלין עליו בבת אחת, ונתחייב מיד לנהוג שתי נזירות, אלא שבפועל צריך לנהוג אותן בזו אחר זו, ולא בבת אחת. [וע"ע בחזו"א (אהע"ז סי' קלו אות ה) שביאר הסוגיא באופן אחר].

ר"ן (ד"ה כיון), כי תלה נזירות באכילת כבר צריך שיהו התראות מחלקות

קושיא:

קשה, מה ענין התראה לחלק בין אכילות לענין קבלת נזירות, הא דין התראה הוא חידוש התורה לגבי מלקות, ולא חידוש התורה דין התראה לגבי קבלת נזירות.

תירוץ:

בקובץ שיעורים (ח"ב סי' י אות ח) ושיעורי ר' שמואל (ד"ה כיון) תירצו, שמכאן חזינו יסוד גדול בדין התראה, שבאמת הוא דין במעשה אכילה, דבלי התראה כולה נחשבת מעשה אכילה אחת, ורק ע"י התראה על כל כזית וכזית נחשבין מעשין נפרדין של אכילה, וכלל זה שייך גם לגבי קבלת נזירות. [וע"ע בשיעורי ר' דוד (אות לא) שביאר באופן אחר].

ר"ן (ד"ה כיון), וקשיא ליה תו כו' אם אוכל חדא זימנא סגי וכו'

קושיא:

קשה, לפי"ז דאמירת 'אם אוכל' בחדא זימנא סגי משום דהתראות מחלקות, א"כ אין בזה חילוק בין נדר לבין שבועה, שהרי גם בשבועה הדין כך, שאם אומר שבועה שלא אוכל, ואח"כ אכל ב' כזיתים עם התראות מחלקות ביניהם, חייב שנים.

תירוץ:

השלמי נדרים והקרן אורה תירצו, שאע"פ שגם בשבועה בכה"ג חייב שנים, מ"מ יש חילוק יסודי בזה בין נדר [נזירות] לבין שבועה, שלגבי נזירות באופן כזה נחשב ב' הנהגות נפרדות של נזירות, ולפיכך חייב שנים משום שעבר על שתי נזירות נפרדות, משא"כ לגבי שבועה, אין כאן אלא שבועה אחת, ומה שחייב שנים הוא משום שעבר ב' פעמים על שבועתו.

דף יז:

גמ', דכוותה גבי שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ענבים

קושיא:

קשה, למה מדמה הגמ' לשבועה בב' מינים נפרדים, הא לכאור' דומה יותר לשבועה במין א' בזמנים נפרדים, כגון שבועה שלא אוכל תאנים היום, וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים למחר.

תירוץ:

השלמי נדרים (ד"ה תנן) תירץ, שכבר ידע הגמ' שלבסוף השקלא וטריא עיקר הקושיא תהיה ממימרא דרבה גבי שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים, וכיון דרבה מיירי בב' מינים נפרדים, לכן נקטה הגמ' את הציור אף מתחילה בב' מינים נפרדים. וסיים השלמי נדרים, 'ודוחק, שעדיין צ"ע בזה'.

גמ', וקתני יש נדר בתוך נדר קשיא לר' חונא

קושיא:

קשה, הא מתני' מיירי במי שתלה ב' הנזירות באכילה אחת, וא"כ בזמן שאוכל הרי ב' הנזירות חלין עליו בבית אחת, ובקיבל עליו ב' נזירות בבית אחת מודה ר' חונא דשתיהן חלין, כמבואר בגמ' לקמן (יח.).

תירוץ:

הקרי אורה (יז. ד"ה אמר) תירץ, דלשון המשנה 'יש נדר בתוך נדר' משמע דמיירי אפילו באופן שהנזירות השניה בא לחול בזמן שכבר חלה הנזירות הראשונה, ועל אופן כזה ס"ל לר' חונא דאם שתי הנזירות הן על 'היום' הנזירות השניה לא תחול. [וע"ע בכתבי ר' שמואל (סי' ד אות ג-ד) שתירץ באופן אחר].

גמ', מיגו דחל שבועה על ענבים חיילא נמי על תאנים

קושיא:

קשה, היאך תחול השבועה אף על הענבים, הלא כולה שבועה אחת היא, שלא יאכל ענבים ותאנים ביחד [כמ"ש הר"ן (ד"ה תנן), וכיון שאינו יכול לאסור התאנים, היאך תחול השבועה על הענבים].

תירוץ:

בקובץ הערות (סי' לד אות ב) תירץ, דרבה סובר כשיטת האומרים (יומא עג:) חצי שיעור אסור מן התורה, ולכן ס"ל דהשבועה אוסרת הענבים מדין חצי שיעור, ומיגו דאוסרת הענבים שוב אוסרת גם התאנים. [וכן תירץ הגר"ש קלוגר בספרו נדרי זריזין (ד"ה ר' חונא), והוסיף, דר' חונא דפליג על רבה סובר כמ"ד חצי שיעור אסור רק מדרבנן, ולכן ס"ל דא"א לומר המיגו הנ"ל]. [ועיי"ש עוד בקובץ הערות, שתירץ באופן אחר].

גמ', ואכל תאנים והפריש קרבן וחזר ואכל ענבים

קושיא:

קשה, למה הוצרך רבה לומר דהפריש קרבן בין אכילת התאנים ואכילת הענבים.

תירוץ:

בספר עבודת הלוויים (שבועות כט.) תירץ, דהפרשת קרבן על התנאים גורמת שאכילת התאנים אינה מצטרפת עם אכילת הענבים, והטעם, שנחשב כאילו כבר מתכפר על התאנים, [ואע"פ שהקרבן באה לכפר על השבועה הא', ולא על השבועה הב', שבוזה התאנים הם רק חצי שיעור, מ"מ מיגו דמכפרת על התאנים לגבי שבועה א', מכפרת עליהם גם לגבי שבועה ב']. [וע"ע במרחשת (ח"א סי' מא אות ד) שתירץ באופן אחר].

ר"ן (ד"ה תנן), ונפקא מינה שאם אכל תאנים וענבים בהעלם שבועה ראשונה וכו'

קושיא:

קשה, למה לא כתב הר"ן שיש בזה נפקא מינה פשוטה, אם חייב שתיים או רק אחת.

תירוץ:

המנחת שלמה כתב, דמוכח מדברי הר"ן דס"ל, דאף רבה דסובר דשבועה שניה חלה, מודה דאינו חייב שתיים, אלא דסובר דבמקום שא"א לחייבו על השבועה הא' [כגון ששכח שנשבע, כציורו של הר"ן], אפשר לחייבו על השבועה הב', אך סיים המנחת שלמה, דסברת הר"ן לחלק בזה צ"ע. [ועי' בספר ביאורים והערות (אות רז) ובספר מגד גרש ירחים (לה"ר גרשון איידלשטיין) שביארו החילוק].

דף יז

תוכן

- א. למה צריך ב' קראי כדי למעט מלאו ומקרבן
- ב. ב' מהלכים בראשונים לפרש 'יש נדר בתוך נדר'
- ג. בענין מי שנשבע ואח"כ נשבע שנית והוסיף זמן
- ד. היאך שייך דין כולל בשבועה על תאנים וענבים

(א) למה צריך ב' קראי כדי למעט מלאו ומקרבן

- א. **סוגיית הגמ'**: הגמ' (טז:) מקשה סתירה לגבי המקור להא דאין נשבעין לעבור על המצות, דמובא בשם רב או שמואל דהמקור הוא מקרא דלא יחל דברו, ואולם בברייתא מובא דדרשי' דין זה מקרא ד'להרע או להיטיב', ומתרתא הגמ', 'חד קרא למיפטריה מקרבן שבועה וחד למיפטריה מן לאו דשבועה', וביאר הר"ן, דמקרא דלא יחל דרשי' דליכא לאו, ומקרא דלהרע או להיטיב דרשי' דליכא קרבן.
- ב. **קושיית האחרונים**: הקשו הרבה אחרונים [קרבן אורה (ד"ה חד), ח' חת"ס (שבועות כ:), אחיעזר (יו"ד סי' נ)], למה לי תרי קראי, דמאחר דדרשי' מקרא דלא יחל דליכא לאו, לכא' פשוט דשוב ליכא קרבן, שהרי הקרבן באה כדי לכפר על עבירה, ואם באופן כזה ליכא עבירה, דמיטעא התורה מלאו דבל יחל, לכא' פשוט דא"צ להביא קרבן.
- ג. **תירוצו של הקרבן אורה**: הקרבן אורה (שם) תירץ, שבאמת יש ציורים שאע"פ שאין בהם לאו ומלקות, מ"מ חייב קרבן, עיי"ש שהביא ציור כזה על פי דברי הרמב"ן במלחמות במסכת שבועות (יב: מדפי הרי"ף), ולכן צריך קרא כדי למעט קרבן אף בכה"ג. אולם תירוץ זה לא אתי שפיר לכו"ע, שהרמב"ם (הל' שבועות פ"ח ה"ח) חולק על הרמב"ן הנ"ל, ולפי שיטתו ליכא ציור דחייב קרבן בלא לאו ומלקות, וחזרא הקושיא לדוכתא.
- ד. **יסודו של ר' נפתלי**: בספר טל תורה (להגר"מ אריק, ד"ה חד) תירץ עפ"י יסוד גדול שכתבו הרבה אחרונים בענין איסור שבועה, וכבר האריך בחי' הגרנ"ט (סי' מז) ביסוד זה, שנכלל באיסור שבועה ב' איסורים נפרדים: א. בל יחל דברו. ב. שבועת שקר, דאם עובר בדבריו הרי נמצא שדבריו הם שקר. וכתבו האחרונים הנ"ל, דקרבן שבועה באה על איסור שבועת שקר ולא על איסור דבל יחל.
- ה. **עפ"י מיושב**: עפ"י תירץ בטל תורה, [וכן מובא בספר מכתבי תורה (עמ' טז) בשם הגר"ח], דאף לאחר שנתמעט שבועה לבטל את המצוה מלאו ומלקות מחמת איסור בל יחל, עדיין י"ל שיש בה קרבן שבועה, משום איסור שבועת שקר, ולפיכך צריך עוד קרא כדי למעט מקרבן שבועה.

(ב) ב' מהלכים בראשונים לפרש 'יש נדר בתוך נדר'

- א. **משנה**: מובא במשנה חילוק לדינא בין נדר לבין שבועה, דאין שבועה בתוך שבועה, אבל יש נדר בתוך נדר. והמשנה מפרשת הציור של 'נדר בתוך נדר', כגון לגבי נזיר, 'כיצד, אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל, ואכל, חייב על כל אחת ואחת'. וחידוש זה, דנזירות חלה בתוך נזירות, נלמד מקרא כמבואר בגמ' לקמן (יח.), דדרשי' ליה מ'נזיר להזיר'. ומצינו בראשונים ב' מהלכים בפירוש הדברים, כמו שיתבאר.
- ב. **מהלך א', הר"ן**: הר"ן בפירושו על המשנה (ד"ה יש נדר) ביאר, שאין הכוונה דשתי הנזירות חלין בבת אחת ממש, אלא הכוונה היא, שמיד חל עליו שחייב לנהוג ב' נזירות, ואמנם בפועל אינו נוהג את שתיהן בבת אחת, אלא בזו אחר זו, שלאחר גמר הנזירות הראשונה חייב לנהוג נזירות עוד שלשים יום לשם הנזירות השניה. וכן פירש המאירי (ד"ה אמר), וכן כתב הרא"ש בפירושו לעיל (ג: ד"ה מלמד).
- ג. **מהלך ב', יש מפרשים**: אולם הר"ן לקמן (יח. ד"ה הכא) הביא בשם 'יש מפרשים' לבאר באופן אחר, דב' הנזירות חלין עליו בבת אחת, ואם אכל ענבים הרי הוא חייב שנים. ולשיטה זו יוצא, שיש חילוק יסודי בין נזירות לשבועה, דשבועה אינה חלה על גבי שבועה, אבל נזירות חלה על גבי נזירות. ודיעה זו היא שיטת הריטב"א (ד"ה מתני') והשיטמ"ק (ד"ה מתני'). ואמנם יש חילוק גדול בין שיטת הריטב"א לבין שיטת השיטמ"ק, כמו שיתבאר.
- ד. **ב' שיטות**: הריטב"א (שם) נקט, דמה שחידשה התורה דנזירות חלה על גבי נזירות, אי"ז דוקא בנזירות, אלא ה"ה בסתם נדרים, משום דדיני נדרים נלמדים בהיקש מדיני נזירות, כמו שמצינו בכמה מקומות. אולם השיטמ"ק (שם) נקט, דרק לגבי נזירות חידשה התורה שנזירות חלה על גבי נזירות, אבל לא חידשה התורה כן לגבי סתם נדרים, ולכן נדרים דומים לשבועות, ואין נדר חל על גבי נדר.
- ה. **ביאור החילוק**: השיטמ"ק (שם) ביאר החילוק בין נזירות לנדרים, דנזירות חלה על גבי נזירות אבל נדר אינו חל על גבי נדר, דנדר איסור חפצא הוא, ובזה אמרי' אין איסור חל על איסור, אבל נזירות אינה איסור חפצא כמו סתם נדרים, אלא איסור גברא הוא כמו שאר איסורי התורה, דאיסורי נזירות אינן חלין על הנזיר מכח קבלתו, דמה שקיבל על עצמו הוא רק לקדש את עצמו בקדושת נזירות, והתורה היא שאסרה אותו בכל איסורי נזירות.

ג) בענין מי שנשבע ואח"כ נשבע שנית והוסיף זמן

- א. **סוגיית הגמ':** הגמ' מקשה על ר' הונא מדברי רבה, שלפי ר' הונא יוצא שהדמיון המבואר במתני' בין נזירות לבין שבועה הוא, דהציור של נזירות הוא באומר 'הריני נזיר היום הריני נזיר למחר', והציור הדומה לזה בשבועה הוא באומר 'שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים', וא"כ מבואר שבכה"ג שבועה לא חלה, וע"ז מקשה הגמ' מדברי רבה דסובר שבכה"ג שבועה חלה על שבועה משום דנחשב 'כולל'.
- ב. **קושיית השער המלך:** השער המלך (הל' איסור"ב פ"ז הי"ח) הקשה, אמאי דימה הגמ' ציורו של ר' הונא בנזירות לציורו של רבה בשבועה, הא לכא' ציורו של ר' הונא דומה יותר לשבועה דמוסיפה זמן, כגון שנשבע שלא לאכול ענבים ל' יום וחזר ונשבע לאסור ענבים ל"א יום. ונחלקו בזה הראשונים, דהרמב"ם (שבועות פ"ד הי"א) סובר שבכה"ג אף לרבה השבועה השניה אינה חלה, אבל הראב"ד חולק עליו. וא"כ לדעת הרמב"ם קשה.
- ג. **תירוצו של השער המלך:** השער המלך (שם) תירץ, שבאמת גם הרמב"ם מודה שהשבועה השניה חלה על הזמן הניתוסף, אלא דס"ל דאינה חלה על הזמן שכבר נאסר ע"י השבועה הראשונה. אולם חידוש זה אינו מוסכם לכל, שהרי השער המלך עצמו הביא בשם המהרש"ך, דלפי הרמב"ם השבועה השניה אינה חלה כלל, וא"כ חזרא הקושיא לדוכתא. [ובביאור סברת הרמב"ם שבכה"ג לא אמרי' כולל, עי' בכס"מ ורדב"ז על הרמב"ם שם].
- ד. **חילוק בין שבועה לנזירות:** בשיעורי עיון התלמוד (להג"ר אבא ברמן, סי' לג אות ב) תירץ, בהקדם, שיש חילוק יסודי בין שבועה לנזירות. דגבי שבועה, זמן השבועה אינו חלק מגוף השבועה, אלא הוא תנאי צדדי, שלאחר איזה זמן תיפקע השבועה. אולם לגבי נזירות אין הדבר כן, אלא זמן הנזירות הוא חלק מעצם קבלת הנזירות, שכל עיקר קבלתו הוא לנהוג נזירות לאיזה זמן קבוע.
- ה. **עפ"ז מיושב:** עפ"ז כתב ליישב דעת הרמב"ם, שא"א לפרש שכוונת המשנה היא לדמות הוספת זמן בנזירות להוספת זמן בשבועה, דהא לא דמי זה לזה כלל, דהוספת זמן בנזירות היא הוספה בגוף הנזירות, ומשום כך הנזירות השניה חלה על גבי הראשונה, משא"כ לגבי שבועה, שאף אם מוסיף זמן, אין זה הוספה בגוף השבועה, אלא הוא הוספת תנאי צדדי. [וע"ע בחי' ר' שמעון (סי' יד) שיישב דעת הרמב"ם באופן אחר].

ד) היאך שייך דין כולל בשבועה על תאנים וענבים

- א. **סוגיית הגמ':** הגמ' מוכיחה מדברי רבה, דמי שנשבע שלא לאכול תאנים וחזר ונשבע שלא לאכול תאנים וענבים, שבועתו השניה חלה אף על התאנים, אע"פ שכבר נאסרו ע"י השבועה הראשונה, והטעם, דמיגו דחל שבועה ב' על ענבים, חיילא נמי על תאנים. וכלל זה נקרא 'כולל', שבאופן שהשבועה הב' מוסיפה לאסור דברים אחרים שלא נאסרו ע"י השבועה הא', השבועה הב' חלה אפילו לגבי אותם הדברים שכבר נאסרו ע"י השבועה הא'.
- ב. **דברי הרמב"ם:** כמה אחרונים תמהו מסוגיין על שיטת הרמב"ם. שהרמב"ם בפירוש המשניות למס' כריתות (פ"ג מ"ד) כתב 'נקודה נפלאה', שאיסור בשר בחלב אינו חל על חלב, כיון שכבר נאסר ואין איסור חל על איסור, ואע"פ שבשר בחלב מוסיף איסור הנאה, דחלב נאסר רק באכילה, מ"מ לא מקרי כולל, כיון דאיסור הנאה דבב"ח לא חלה עד שנאסר באכילה, והרי איסור אכילה אינו יכול לחול משום אין איסור חל על איסור, עכ"ל.
- ג. **קושיא על הרמב"ם:** האחרונים הקשו על הרמב"ם מהגמ' בסוגיין, דהא גבי שבועה שלא לאכול תאנים וענבים, הרי א"א לאיסור שבועה לחול על ענבים בלא לחול על תאנים, שהרי חדא שבועה היא, והרי מבואר בסוגיין דגם בכה"ג מקרי כולל וחל האיסור השני. ומאי שנא מבשר בחלב דס"ל להרמב"ם דלא מקרי כולל ולא חל על איסור חלב. [ועי' במהרש"א (חולין צ). דמבואר גם כן דנקט כיסודו של הרמב"ם, וצ"ע גם עליו].
- ד. **ביאורו של ר' אלחנן:** בקובץ הערות (סי' ל אות ב) תירץ, בהקדם, דסברת הרמב"ם דאיסור בב"ח לא מקרי כולל משום שא"א לאסור הנאה בלא לאסור אכילה, הסברה בזה היא, שאיסור הנאה בא בתולדה מאיסור אכילה, שהוא הוספת איסור על איסור, ולכן ס"ל להרמב"ם, שבמקום שאיסור אכילה אינו יכול לחול, ממילא גם איסור הנאה אינו יכול לחול, שכדי לאסור הנאה צריך תחילה לאסור אכילה, ורק אח"כ ניתוסף עליו איסור הנאה.
- ה. **עפ"ז מיושב:** עפ"ז תירץ ר' אלחנן, דגבי שבועה על תאנים וענבים לא שייכא סברת הרמב"ם, משום דאע"פ דשני האיסורים תלויים זה בזה, וא"א לאסור תאנים בלא לאסור ענבים, מ"מ איסור תאנים לא בא בתולדה מאיסור ענבים, וא"צ איסור ענבים לחול קודם כדי להחיל איסור התאנים, אלא שני האיסורים צריכים לחול בבת אחת, דא"א לזה בלא זה. ובאופן כזה גם הרמב"ם מודה דמקרי כולל ושני האיסורים חלים.

בענין מי שתכפוהו ב' אבילות רח"ל

איתא במשנה 'יש נדר בתוך נדר', ומבארת המשנה, כגון שאמר אחד הריני נזיר אם אוכל וכו'. ובגמ' מובא מחלוקת בין רב הונא ושמואל בביאור הציור, דרב הונא סובר דאיידי דוקא במי שאומר "הריני נזיר למחר", אבל במי שאומר "הריני נזיר היום הריני נזיר היום" לא חל ב' הנזירות, אולם שמואל חולק ע"ז וסובר שאפילו בכה"ג חל ב' הנזירות. ולהלכה קיי"ל כשמואל, וכן נפסק בשו"ע (יו"ד סי' רלט סעי' יב) וז"ל "אמר הריני נזיר חלו שניהם וצריך לנהוג שתי נזירות".

ועי' במרדכי (מו"ק סי' תתקכ"ה) שהביא ראייה מסוגיא זו לשיטת רבינו שלמה מטורש לגבי אבילות. שהביא המרדכי מעשה עם הר"ר שלמה מטורש (כנראה היינו רבינו רש"י) שבתוך ימי אבילות לקרוב א', מת לו עוד קרוב, וחלה עליו אבילות שניה בתוך ימי אבילות א', וגמר האבילות הראשונה ואח"כ התחיל למנות עוד ז' ימים כדי להשלים האבילות האחרונה. וכתב המרדכי שלכאור' מבואר כן מסוגיא. אכן דחה המרדכי, דלא דמי אבילות לנזירות, אלא נזירות דומה לקריעה, שמבואר בירושלמי שמי שמת לו מת וקרע, ואח"כ מת לו מת אחר בתוך ימי אבילות, א"צ לקרוע קריעה אחרת, וז"ל, "אמנם אני שמעתי שא"צ למנות ז' כ"א מן האחרון דומיא דקריעה כדאמר' בירושלמי מי שמת לו מת וקרע עליו ואח"כ מת לו מת אחר אם תוך ז' אינו קורע קרע אחר לפי שדי לו בקרע ראשון ואם אחר שבעה מוסיף על קרע ראשון כל שהוא וכו'".

וכן נפסק בשו"ע (יו"ד סי' שעה סעי' י) כמסקנת המרדכי, שבכה"ג א"צ לישב עוד שבעה ימים אחר גמר האבילות הראשונה, אלא מונה ז' ימים לאבילות השניה מיום מיתת הקרוב השני, וז"ל השו"ע, "מי שהוא אבל ובתוך שבעה מת לו מת אחר מונה שבעה למת אחרון ועולים לו לתשלום שבעה ימי אבילות הראשון".

אכן יש לעיין לגבי אנינות מהו דינו, דהיינו מי שיושב בתוך ז' ימי אבילות למת אחד, ובאמצע ימי האבילות מת לו מת אחר, האם דינו כאונן ופטור מאבילות. וע' בשו"ת חת"ס (יו"ד סי' שכה) שדן בזה, והעלה דתלוי במחלוקת הרמ"א והמהרש"ל בעניני אנינות, דנחלקו אם אנינות הוי פטור גמור מכל מצות עשה [זוהי שיטת הרמ"א], או דפטור רק ממצוות כלליות אבל לא ממצוות פרטיות כגון מילת בנו וכדומה [זוהי שיטת המהרש"ל], ונידון דידן תלוי במחלוקת זו, שלפי הרמ"א הרי הוא פטור מכל דיני אבילות, אכן לפי המהרש"ל עדיין הוא חייב במצות אבילות. וז"ל החת"ס, "למהרש"ל אונן מל בנו קודם קבורה משום דלא פטרוהו אלא ממצוות כלליות, אבל מצות פרטיות המוטלות עליו כגון מילה ובעילת מצוה לא נפטור, ורמ"א פליג דמכל מצות נפטור, נמצא להרמ"א כיון שנעשה אונן ופטור מתפילה ותפילין כדי שיעסוק במתו כ"ש שפטור מאבילות של מת אחר שכבר נקבר, משא"כ להמהרש"ל דהרי אבילות הוה מצוה פרטית ולא נפטור ממנה ע"י אנינות".

אכן עי' בשו"ת בנין ציון (ח"א סי' קיב) שנקט שפשוט דלא נפטור מאבילות כיון שאינו עוסק כלל בעניני המת השני, וז"ל, "מה שאונן פטור מכל המצוות בזה יש ב' טעמים, או מפני שעוסק במצות קבורה פטור מכל המצוות, או מפני כבוד המת, ולשני הטעמים לא שייך לפטור אונן על מת אחר ממצות קבורה של מת הראשון, דאם משום עוסק במצוה הרי אדרבא נקרא עוסק במצוה במת הראשון שהוא מצוה ראשונה ולעולם במצוה שחלה עליו נקרא עוסק במצוה לפטור ממצוה אחרת כו' ואם משום כבוד המת מאי חזית דכבוד מת שני עדיף אדרבא כבוד מת ראשון עדיף וכו'".

דף יז

בענין נזירות חלה על נזירות

גמרא:

מתני'. יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה, כיצד
אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על
כל אחת ואחת, שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל
אינו חייב אלא אחת

תמצית הסוגיא:

מבואר במתני' דציור של 'נדר בתוך נדר' הוא במקבל ב' נזירות דחייב על כל אחת ואחת, וצ"ב טובא בכוונת המשנה, דממ"נ אי ר"ל כפשוטו
דחל שני הנזירות מיד ושפיר הוי נדר בתוך נדר א"כ ימנה ל' יום ויצא ידי שניהם, והא מפורש בגמ' ע"ב דלא עלתה לו שניה
בראשונה וצריך למנות ס' יום [אלא א"כ שאל על הראשונה לחכם דאז מהני הימים לשניה], ועכצ"ל דלא חל שניהם מיד, אלא דמונה אותם
זה אחר זה, אבל אז תמוה דאיך זה מקרי 'נדר על נדר' דהא מונה כל אחד בנפרד.

ונחלקו הראשונים בהנך שני צדדים איך ליישב, דהר"ן פי' דהם חלים זה אחר זה, ואעפ"כ מקרי נדר בתוך נדר כיון דחל קבלת שניהם ביחד,
אמנם הרמב"ן והריטב"א פי' [הובא דבריהם בר"ן דף יח.] כפשוטו דשניהם חלו מיד ולוקה שתיים על כל אכילה ואכילה של ענבים,
ורק אעפ"כ צ"ל דלא עלתה לו הל' יום לנזירות השניה. אמנם ב' השיטות צ"ב.

שיטה א. להר"ן צ"ב טובא, איך מקרי נדר בתוך נדר, הא מונה ל' יום ומגלח ומביא קרבנות, ושוב מונה ל' יום, ואיך הוי נדר בתוך נדר [ועיין
להלן מה שהובא ישוב של החזו"א], ופירשו האחרונים דמלבד עצם חלות הנזירות יש עצם 'קבלת ניהוג הנזירות' והוי חלק
מעשיית הנזירות, דהיינו כשאומר הריני נזיר נכלל בזה קבלה לנהוג פרישות של התורה לל' יום, וגם נכלל דמיד חל עליו הנזירות לקיימו, ויש
לפעמים דרך נתפס הקבלה [עיין לעיל דף ג:] באומר לא איפטר מן העולם עד שאהיה נזיר, דלא חל מיד הנזירות אבל נתחייב ע"י קבלתו לנהוג
נזירות ושייך בל תאחר, וכן מצינו בנזיר בבית הקברות דחייב בנזירות אע"ג דעדיין אינו נזיר, והך נדר בתוך נדר היינו שאפשר לקבל נזירות ב'
פעמים זה על זה אע"ג דבפועל מונה אותם בנפרד [ועצם זה שקיבל הנהגה ואח"כ קיבל אותו הנהגה עצמה פעם שני ושניהם חלו אע"ג דהוי
אותו קבלה של הנהגת פרישות מקרי נדר בתוך נדר אע"ג דבפועל מקיימו ונתפסין בב' זמנים שונים].

שיטה ב. ולהרמב"ן והריטב"א צ"ע דממ"נ אי חל שני הנזירות מיד א"כ למה צריך למנות ב' נזירות הרי חל עליו שניהם מיד ונימא דבאותן
ל' יום יצא ידי שניהם, וכך הקשה הר"ן להלן (דף יח.) על האי שיטה. בחידושי רבי שמואל תי' בהך שיטה דנזירות היינו קיום
ניהוג של נזירות, וא"א שיעלה ניהוג נזירות אחת לשני חיובים, וא"כ אע"ג דחל החלות נזירות השניה, מ"מ לא נתקיים קבלת ניהוג של ל' יום

והוסיף לחדש דהא דס"ל להרמב"ן ולשאר ראשונים דחייב שנים הוא דוקא לענין בל יחל דחייב על כל קבלה, אבל בל תאכל ובל תטמא
למתים א"א להיות שנים דלמהרי"ט הם רק איסורי תורה על מי שיש לו קדושת נזיר ואין סברא לחייב שתיים בשביל ב' הנדרים רק
בל יחל, ולפי זה מיושב יותר למה צריך עוד מנין משום דאיסורי הנזיר כבר יש מצד הראשון. וכן נקט הגרי"ז. אמנם הר"ן חולק ע"ז, דאילו היה
חל ב' הנזירות אז היה עולה לשניהם.

תמצית מראי מקומות

א. מתני' יש נדר בתוך נדר וכו' כיצד אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אום אוכל, ואכל חייב על כל אחת ואחת.
מבואר דציור של נדר בתוך נדר הוא שחל עליו ב' נזירות, ולהלן בגמ' נלמד זה מקרא דנזירות חל על נזירות.

ב. גמ' [ע"ב]

מבואר דאם מנה נזירות הראשונה ואח"כ שאל עליו, אז עלתה לו הימים לנזירות השניה. ומפורש דבלא עקירת נזירות הראשונה, אז צריך לנהוג נזירות שניה אח"כ.
ונחלקו הראשונים, א"כ מהו כוונת מתני' דנדר חל על הנדר, ונחלקו בזה הר"ן עם הרמב"ן והריטב"א.

מהלך ראשון

ג. ר"ן ד"ה יש נדר בתוך נדר וכו'.

כתב דהא דחייב שתי נזירות ר"ל דמונה שלשים יום ומביא קרבן וחוזר ומונה שלשים יום ומביא קרבן, וקרי ליה נדר בתוך נדר 'לפי שהנזירות שניה היא חלה בתוך זמן הראשונה'. וצ"ב כוונתו מה חלה בזמן הראשון, הא אינו מתחיל נזירות השניה עד אחר הראשונה. ויש להביא לזה ב' פירושים.

ד. הג"ר שמעון שקאפ זצ"ל כפי שהובא בעטרת שמואל.
ביאר סוגיין עפ"י מה שביאר עיקר ענין של נזירות [דאינו לא

איסור חפצא על היין, ולא איסור גברא, ולא קדושת כהן גדול כמהרי"ט אלא] דהוי קבלת ניהוג של נזירות ופרישות וכעין נודר לדבר מצוה ועפ"י ביאר כאן דחל מיד ב' הקבלות של ניהוג הנזירות, אע"ג דבפועל אינו נתפס נזירות השניה אלא אחר שלשים יום.

ה. חידושי ר' ראובן סי' ב'.

ביאר הך ענין היטב בגדר קבלת נזירות, דיש שני חלקים לעשיית נזירות, א' קבלת הניהוג, ב' החלות קדושה שחל עליו עם האיסורים וכו', ובזה מתבאר גם כאן הא דיש נדר בתוך נדר דהוא לגבי הקבלת ניהוג של נזירות.

ו. חזון איש אה"ע סי' קל"ו אות ה'.

כתב דלא כהנ"ל וחדש דבאמת חל גם קדושת נזירות של קבלה השנית מיד, ורק דאינו חל איסורי הנזירות אלא מחמת הראשונה, ולכן אינו עולה לנזירותו, עיין בדבריו.

מהלך שניה.

ז. ריטב"א ד"ה כיצד. [וכן הוא דעת הרמב"ן בקצרה במלחמות שבועות].

ביאר דכיון דנזירות חל על נזירות וגם נדרים [דאיתקש לנזירות] חל זה על זה ע"ש, ומבואר דשפיר חל ב' הנזירות מיד והוא לוקה שתים אם ישתה יין או יטמא למתים, וה"ה

בנדרים דדמיין לנזירות, דאם עשה קונם על חפץ ב' פעמים יחול גם בפעם השני [והביא שיטה חולקת בתחילה דרק בנזירות מהני לחול שניהם מיד ולא לגבי נדרים, ואכמ"ל בהך שיטה אמצעית].

ח. ר"ן דף יח. ד"ה הכא.

הביא 'קצת מפרשים' שפירשו כהנ"ל דהא דיש נדר בתוך נדר ר"ל לחייבו ב' על אכילה אחת. ותמה עליהם דא"כ מן הדין שיעלה ל' יום לשני הנזירות, והא מבואר דלא עלתה שניה בראשונה [אלא כשנשאל עליו דאז עלתה], וכן הוסיף להקשות עוד קושיות ע"ש, ולכן מסיק כפירושו במתני' דרק הוי כקיבל ב' קבלות אבל לא שחלו שניהם מיד.

ט. חידושי ר' שמואל סי' ה'.

ת' דעת הרמב"ן והריטב"א דחל שני הנזירות מיד לחייבו ב', ות' קושית הר"ן דכל נזירות צריך ניהוג נפרדת וא"א שיעלה ל' יום לשניהם, ושפיר יתכן דילקה ב' אע"ג דלא קיים ב' הנזירות באותן הימים.

והוסיף לבאר [עפ"י מה שהוכיח מהירושלמי] דהך מלקות שתים אינו על אכילת ענבים ושתיית יין דכתיב בנזיר לא יאכל ולא ישתה, אלא הך שתים היינו בל יחל, דכיון דיש עליו ב'

נזירות א"כ עובר בל יחל על שניהם, אע"ג דלגבי גוף האיסור דבל אכילת ענבים ויין אינו אלא חד.

ועוד כתב דהר"ן לא ס"ל כהנ"ל, ואי יש לו כל איסורי נזירות השניה מיד, אז בודאי היה עולה הימים לשניהם, ולכן לא היה יכול ללמוד כהרמב"ן ודו"ק.

י. יונת אלם סי' י'.

פירש כהנ"ל, ותחילה חקר בכוונת דהנזירות חל על נזירות ות' ופירש כהנ"ל.

יא. ברכת אברהם, בשם מרן רי"ז הלוי.

הביא בשם הגרי"ז כהן צד [של ר' שמואל] דהך שתים הוא בל יחל ולא בל יאכל.

יב. בנין נחום [מר' נחום פרצוביץ זצ"ל]

נתקשה כהנ"ל, וצידד דבר נפלא, דאיסורי נזיר של בל יאכל ובל ישתה הם ג"כ כעין בל יחל שלא יעבור על קבלתו, וא"כ שפיר יעבור שנים כשקיבל נזירות על נזירות, אמנם כתב דאי כונת נזירות כמהרי"ט דנעשה קדוש ככהן גדול או כגר, א"כ א"א לפרש כהנ"ל, ואז צ"ל כמש"נ לעיל [מר' שמואל והגרי"ז] דר"ל דיעבור שתים על בל יחל.

ואלו מותרין פרק שני נדרים

27 א מ"י פ"ד מהל'
 שטענענע הלכה יד:
 28 ב מ"י שם הלכה יא
 טוש"ע י"ד סימן רלח
 סעיף ו:
 29 ג מ"י פ"ג מהלכ'
 נזירות הלכה י:

1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808

תוספות

[illegible][illegible]

מקשינן לרצ הונא היכי פסק
בכל ענין הוה ליה לפרושי
הכי ליתני מאי דחמיר כהאי
ב הונא אבל לשמואל לא קשיא

אין נדר בתוך נדר קשר
ואין שבועה בתוך שבועה
דאמר הריני נזיר היום
גבי שבועה שלא אוכל
שבועה שלא אוכל ע'
שבועה על שבועה אלא
שבועה על שבועה כגון
אוכל תאנים וחזר ואמר
תאנים רכותה נזיר
הריני נזיר היום הריני נזיר
בתוך נדר קשר לרב ה'
מתני' דאמר הריני נזיר
רכותה גבי שבועה דא
וחזר ואמר שבועה שלא
דלא חיילא¹⁶ והאמר
אוכל תאנים וחזר ואמר
תאנים וענבים ואכל תא
ואכל ענבים הויא להו'
מביאים קרבן על חצי'
דאמר שבועה שלא אוכל
שבועה שלא אוכל תאנים
שבועה על ענבים חיי'
הונא לא סבירא ליה כו'
שתי נזירות מנה אר'
קרבן ונשאל עליה
בראשונה היכי דמי
נזיר היום הריני נזיר
שניה בראשונה הא
פשיטא דאמר הריני נזיר

על דבר אחד מתקומה דכותה
הוא: ומפריקין אבר ד' רב
גזיר דמחר לא למחר לא חזיל
הרני נזיר למחר ומחר
הרני נזיר היום ומחר שאף
שני מ"מ באף לשנא חילי
מיס ומזירות לאשונה חלה
שני עור תלסום לשנא בשליל
לא חילא שטעה בתרייתא על
ז' הי' בדשעה שניה איה
ז' נז' חסר. לפיק אי אומר
נמי מתפס. באף לשנא בנ"י
אל תאניס ועניס העלם ש
מז' ליה לרב הונא דלא חילי
נמי בלזב ועזרמיס נזיר אלו
קשאמס הרני נזיר למחר
לא פשיטא דאמר הריני נזיר
ה' לו שניה בראשונה הרי
נ' מתחיל עלה משכחת

[illegible]

אין נדר בתוך נדר קשׁ¹ תנן יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה היכי דמי אלימא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר דכוות' גבי שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ענבים אמאי לא חלה שבועה על שבועה אלא היכי דמי דלא חלה שבועה על שבועה כגון דאמר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים גבי נזירות היכי דמי דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום וקתני יש נדר בתוך נדר קשיא לרב הונא אמר דף רב הונא מתוך דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר דכוותה גבי שבועה דאמר שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים דלא חיילא² והאמר ר³ רבה *שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים ואכל תאנים והפריש קרבן וחזר ואכל ענבים הואי להו ענבים חצי שיעור ואין מביאים קרבן על חצי שיעור אלמא היכא דאמר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים *מזוג דחל שבועה על ענבים חיילא נמי על תאנים רב הונא לא סבירא ליה כרבה מיתבי⁴ מי שנזר שתי נזירות מזה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה *עלתה לו שניה בראשונה היכי דמי אלימא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר למחר אמאי עלתה לו שניה בראשונה הא איכא יומא יתירא אלא פשיטא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום ותזבזא

על דבר אחד מתקומה דעותה
הוא: ויפסקין אבדן דף רב
גור פסח. כלומר לא תחיל
הריני נזיר ממנו ועד
הריני נזיר היום ומחר שאף כלאן כ"ט יום מגדל השני מ
שני מ"מ רצא לישנא חיל דנריה לענין שיהא יום שלשים
וימים ומגדלות האלה נזרות שניה לענין שיהא יום שלשים
שני עור לתלום שלשים שביל חיל דנריה ודעותיה שיהא יום שלשים
לא חיללא שבעה בתריהא על תלמיס כלל דליא ליה לרב
זי היי דשבעה שניה אויה חלה על תלמיס חמישי שבעה
זי נזר פסח. לסיק אמי אומר רב אמרין וזור אמר. שיהא יום שלשים
נמי מתקום האי לישנא פ"ה שבעה שמים בתל. וזור אמר. שיהא יום שלשים
אכל תלמיס וענינא שבעה שבעה ראשונה והתחיל זי מש
דריא ליה לרב הווא חילא חיללא שבעה שניה כלל דקין
שכלז ונזריס נמי אילו היה דין כשבעה היה לנו לא
כשאלם הריני נזיר למחר לשלשים יום כאלז מתקין לנו לא
לא פשיטא דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום ו
היה לו שניה בראשונה הכי לא חלה שניה כלל. ואם חלמה
זי מתחיל עלה משכחת רוחא וחיללא ודלמחר רבא לא

קרקע חלי (למשל: **א**) **אחיה**
 לו שניה באשונה. לפי שהסגס
 הנהרות וציונים **ב** בהגיש
 (הגביש):
 שבעה וכו' מינו החילי וכו'. וכו'.
 "ספרים" דברים של פסוקים
 אחר **ב** ראה דברים שמי
ב ליוני. מי דאמר שבעה של אר
 בציון האחרים דברים שבעה
 כנעניל עיש

י מזר היום הריני נזר למחר יש נדר
שבועה. לאמר בדיבור שני מה שלא
נ"ו שלא תחול שטועה על שטועה כהאי
ר' ר' רב הונא מתני' בגין דאמר הריני

נזיר יהיה הייז נזיר בלחה. דלאמנא
אזי אביטע זיך נדר תוך דער דאזויגער
אלין באשטימט בןון דלאמר שטעטע וכו'
וקסבר רב הונא דכתיב גוונא לא חילא
שטעטע על שטעטע דלאמר שטעטע
שניה תאמיס מושבעע מן וכו' דומיא
דנדר לא שדוקא שבינה ענינים: ובי
א' חייא שבועה על שבועה. כס"ג:
והאמר רבא וכו'. ואב' תאמיס והפריש
קרן. על שטעטע ראשונה שער ואל
תאמיס: וחזו ואב' ענינים. על תאמיס:
הויא דאז ענינים. שאכל מאי שיעור (6)
על שטעטע שיהא לפי שאז נשבע שטעטע
שניה על תאמיס וענינים ועכשו שלא
אכל אלא ענינים לא ביטל אלא מאי
שיעור והייז מאי שטעטע ואין מציא
תקון על מאי שיעור: אלא. טעמא
מילא דלא אכל אלא מאי שיעור מאוס
הכי פטור מקרבן על אי תאמיס
וענינים דאכל מילא שיעור דשטעטע
חייב קרבן דמינו דמלא שטעטע על
שטעטע דהייז חידוש שלא נשבע עליהן
עדין מילא מן תאמיס אע"פ שכבר
מושבע מן וקסא לרב הונא (3):
א' פברא דאז. לרב הונא דאז דרס
ולא למירמא על מניס: והפריש
קרן. וקודם שפריש: שאל על
נזירות ראשונה שכבר נדר ואמר ליה
שטעטע נדר ושאל לנזיר. ונדר
אזמס שלשים: ע"ה. אזמס נזירות
שכבר נדר בשניה שפריש עדין ומוקרי
הקרן על נזירות השניה צום
ששלשים דנדרת ראשונה: א' אבא
יומא וידיא. שיעור נדר למחר דקאמר
אזמס ויס דנזירות שיהא איז מן אל

יצרות ראשונה ואמאי' עלמה לו שניה
 שניה קודם שיבא יום שלשים ואחד
 שים וא' דהיינו למחר אלא כגון וכו'
 ומיוצאה
 רצון זמן הגדר ראשון ואע"פ שאותן
 וא' סוף שלשים יום של יצירות שניה
 שלשים ואחד למירומו אלא נפי שאין
 שלם כי חסר שבעה שלל אולם תחלים
 הוא שחמול שבעה על שבעה אפילו
 שבע עליהם כך יצירות שניה אינה מלה
 שלל אולם תחלים וענינם הכי קאמר
 וברא דמנו"ל דחילל שבעה על ענינם
 שניה נוקד. ואמרינן דרז הוא לא
 תחלים לא חילל אלא יום לא חילל מוקדם כלל
 ורז דמנו"ל דכ"ט יום לא חילל מוקדם כלל
 ורז שנים בפי שנינו וזו וזו לכו כ"ט
 ובתורה דרב הווא. כלומר חיללי שמי
 ומאי קושא נמי דלוי שלל נשאל על
 עין דלף על גב דלוי שבעה חל על
 שבעה

וְיִתְרוֹ, וְלִשְׁתָּהּ עֲדָלָהּ לֹא שָׁמַע דַּעֲשָׁר נֶגְדָה
הַגִּדּוּל מִשְׁתַּקֵּן (בַּמִּשְׁפָּה עַד): הַכֵּן לָךְ אֵל עֹלָם נִדְחָה קִמָּה
רַקְעֵן עֲלֵה לִי נִיחֹם שָׁם:

שטעטל כח: [ע"ש
 'ס' ד"ה שטעטל],
 שטעטל כז: כח.
 מוספתא דגיר פ"א.

(רש"י ד"ה הו"א להו)

שִׁעוֹר שֶׁל שְׂטוּעָה:
(ד"ה אֲלֵמָא וכו') לר"ב
נֶאֱסָד הַס"ד וְאֵסָד כִּי מֵה"ד
הוּנָא לֹא סְבִירָא
לִיָּה הָא דְרֵטָה:

ר"ה פתגם

[illegible][illegible]

מגזירות שנים: צליל
אלא נזרות שנים ונמנן
[ג] צליל שהקריבו
נדציל והאמר רבה
באן (ח"ש): [ז] צליל
[ז] נדציל שכבר
ב כר כצל (תפ"ל):
מיום מחר וא"כ הוא
נילח והקריב קרבן.

עֲלָמוֹ דָּכַל שְׁמוּכִיר הַחֶפֶץ חַל אִיסוֹר חֶפְלָא,
וְנִ"ע צִיּוֹר הַדְּבַר.

נִדָּר בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה לְבַטֵּל הַמִּצְוָה.

עִי' בְּרַמְצָן צְסוּגִיין שְׁהֶאֱרִיךְ בְּדִין נִדָּר
בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה, וְסִיִּים דְּנִדָּר בִּלְשׁוֹן
שְׁבוּעָה אִיסוֹר חֶפְלָא עֲלֵיהּ וְכָל דִּינֵי נִדָּר
עֲלֵיו וְחַל לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה עִי"ש. אִולָם
בְּפִי ר' אֶזְרָהֶם מִן הָהָר מִצּוֹרֵר דְּנִדָּר
בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה אִינוּ חַל לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה,
וְכִי"כ בְּסִפְרֵי הַשְּׁלָמָה. וְהִנֵּה יֵשׁ שְׂרָטוֹ לְהוֹכִיחַ
מִזֶּה דְּנִדָּר בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה חַל בּוֹ אִיסוֹר
גְּבֵרָא.

וְעִי' בְּמִילּוּאִים לְהִרְיֻצָּא (סִי' ה' לִיוֹן
ד') שְׂדָחָה עֲפִימָשׁ"כ הַשִּׁמְ"ק (טו:)
בְּשֵׁם הָרִא"ס וְהַשִּׁטָּה דִּהְטַעַם דְּשְׁבוּעָה לֹא
חַל לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה הוּא מִשּׁוֹם דְּנִרְחָא
מִלְשׁוֹנוֹ שְׁבוּעָה בְּמִצְוָה מִשְׁא"כ בְּנִדָּר, וְהִינֵנוּ
דְּהוּא דִּין בְּהַלְשׁוֹן שְׁבוּעָה דְּאִין לִישְׁבַּע נִגַּד
הַתּוֹרָה, וְאִי"כ יִ"ל דְּמַה"ט גַּם נִדָּר בִּלְשׁוֹן
שְׁבוּעָה אֶע"פ דְּחַל עַל הַחֶפְלָא מ"מ לֹא
חַל לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה כִּיּוֹן דְּמ"מ נִרְחָא
דְּבוּעָה בְּהַמִּצְוָה.

דף יז.

חַד לְמִיפְטָרִיָּה מִקֶּרְבָּן

וְחַד לְמִיפְטָרִיָּה מִלֵּאָו

וְהִק' הִקְרָא כִּיּוֹן דְּאִימְעוּט מִלֵּאָו לִ"ל
קִרְא לְקֶרְבָּן הָא לֹא חִלָּה הַשְׁבוּעָה
כֻּלָּל. וְעִי"ש שְׁתִּי דְּקִרְא אִתִּי לְגִלּוֹי דְּפִטּוֹר
בְּאִופֵּן דְּכֻלָּל. וְעִי' בְּמִשְׁנַת ר"א שְׁהֶאֱרִיךְ

לְהוֹכִיחַ דְּשִׁאֲנִי חִיּוֹב קֶרְבָּן שְׁבוּעָה דְּאִינָה
בָּאָה עַל עֲבִירַת הִלָּאָו אִלָּא עַל עֲנָם מַעֲשֵׂה
הַשְׁבוּעָה לְשִׁקָּר, וְאִי"כ יִ"ל דְּאֶע"פ דְּנִתְמַעַט
מִהִלָּאָו מ"מ ס"ד דִּיתְחַיֵּיב קֶרְבָּן. אִולָם יֵשׁ
לְדוֹן בְּזֶה דְּבִפְשׁוּטוֹ הַמִּיעוּט שֶׁל מִיחַל הוּא
לְחַפְצֵי שָׁמַיִם הוּא מִיעוּט בְּעֲנַם חִלּוֹת
הַשְׁבוּעָה וְלֹא רַק מִיעוּט מִהִלָּאָו וְדו"ק,
וְעִי' בְּחִי' ר' רִאֲבִין (סִי' י"ג ס"ק ג')
שְׁתִּי דְּאִיבְרָא דְּלִגְמִירִי אִימְעוּט, אִלָּא
דְּהוּי סְד"א שְׁעַל שְׁבוּעָה שׁוֹא גּוֹפֵא חִיּוֹב
קֶרְבָּן וְלֹא הוּא מִיֵּן שְׁבוּעָה בְּפ"ע וְלֹא
אִימְעִיט מִפְּרִשְׁתָּה אֲשֶׁר יִבְטָא וְכו', וְעִי' אִתִּי
קִרְא לְהִרְעֵי וְכו' לְמַעוּטֵי דְּשׁוֹא נִפִּיק
מִשְׁבוּעָה צִיּוֹר, עִי"ש שְׁבוּעָה צִיּוֹר דְּבִרִי
רִש"י הַתְּמוּהִין בְּשְׁבוּעָה (כו.) שְׁכַתָּב בָּהָא
דְּמַעֲטֵי מִצְוָה וְז"ל "וְטַעַמָּא מִשּׁוֹם דְּדִבְרֵי
שִׁא"א הוּא" עִי"ש, וְכֵן מְדוּיָק בְּרִש"י
בְּשְׁבוּעָה (כֹּא: ד"ה ור"ע) דְּאִף דִּידְעִינָן
דְּהוּי שׁוֹא אִינְטֶרֶךְ קִרְא דְּאִין בּוֹ קֶרְבָּן,
וְכֵן חִי' בְּאַחִיעֶזֶר (ח"צ סִי' נ' ס"ק ז')
סוּד"ה וְמָה, וְעִי' עֲטָרַת שְׁמוּאֵל שְׁבוּעוֹת
(כו.) מִשְׁ"כ בְּזֶה, וְעִי' בְּקוּי' מִכְתָּבֵי תוֹרָה
מִהַגְרָ"ח מִה שְׁתִּי עוֹד.

יֵשׁ נִדָּר בְּתוֹךְ נִדָּר וְכו'

→ וְכַתֵּב הִרְ"ן דְּהָא דְּתֵנן חִיּוֹב עַל כָּל אֶחָת
וְאֶחָת, הִינֵנוּ דְּחִיילָא לְעִנִּין זֶה דְּחִיּוֹב
לְמִנּוֹת שְׁתֵּי מִזִּירוֹת, אֲבָל בְּזִמְנֵי מִזִּירוֹת
רִאשׁוֹנָה אִם עֶבֶר וְשִׁמְעָה יִין אִינוּ לּוֹקָה אִלָּא
אֶחָת כְּלוֹמֵר מִשּׁוֹם מִזִּירוֹת רִאשׁוֹנָה, וְכִי"ה
שִׁטָּת הַחוּס' וְהִרְא"ש. [וְעִי' לְקַמֵּן (יח.)
שְׁהִרְ"ן הִצִּיא בְּשֵׁם "מִקְצֵת מִפְּרָשִׁים" וְהוּא

שיטת הרמב"ן דהא דתנן חייב על כל אחת ואחת הוא כפשוטו דאם אכל ז' חייב שמים, וכ"ה שיטת הריטב"א, עי' לקמן שהארכנו צביאור שיטתם. [ול"ז מהו ענין זה דחילל מהשתא.

ועי' בחי' הגרש"ש שביאר הדבר עפ"י דרכו צביאור עיקר דין נזירות, דענין נזירות אינו לא איסור גזרתי ולא איסור חפצא אלא הוא דין קבלה על עצמו, שהאדם מקבל על עצמו לנהוג את עצמו בקדושת נזירות, וכשאדם מקבל על עצמו ענין זה, אסרתו התורה ביין ובשאר דברים, וא"כ י"ל דכשקבל עליו שני נזירות חל עליו חיוב למנות שני נזירות, וכמו שחייב עכשיו לקיים נזירותו משום נדר הראשון כמו"כ הוא חייב עכשיו לקיים נדרו השני, אלא שצפועל א"א לקיימם בזמן א' ע"כ צריך לקיימם בשני זמנים.

יש נדר בתוך בנדר

ואין שבועה חלה על שבועה

וכתב הר"ן דצבועה לא משכחת תרי חיובי לא לחייב שמים ולא למנות שמים וכו', פי' דס"ל להר"ן דהחילוק בין נזירות לשבועה הוא רק בהיכי תימצי, כלומר דלענין נזירות אע"פ דלא חל לענין לחייבו שמים על כל אכילה מ"מ משכחת לה שיחול לענין למנות שמים, אבל צבועה לא משכחת לה שיחול צבועה על צבועה למנות שמים.

ועי' בחי' צי"מ על הש"ס שהק' על הר"ן מדברי הטור שכתב דגם צבועה משכחת לה למנות שמים, כגון שנשבע שלא יאכל עשרים יום צבועה שלא יאכל עשרים יום דאסור באכילה מ' יום עי' היטב צי"י ובש"ך. ותי' הצי"מ דא"נ, רק דמתני' סתמא קתני דסתם צבועה הוא לעולם ובאופן שנשבע סתמא לא משכחת צבועה למנות שמים עי"ש, ועי' לקמן (ית.) מש"כ בזה.

בגיר' הר"ן בגמ' ביון דאמר וכו'

בא"ד דהא קיי"ל בשבועות וכו'

חייב על כל וזית וכו'

ודבריו צ"כ מה ענין קבלת נזירות לחיובא צבועה על כל זית וזית. ועוד צ"כ מה ענין התראה לכאן והרי צפשוטו התראה הוא רק תנאי בהעונש דאין לחייבו אלא בהתראה.

והנראה בזה כמוש"כ הרש"ש, דהכא עיקר כוונתו היה לאסור עצמו באיסור אכילת הכזר, ורק כדי לחזק עצמו שלא יכשל עושה על עצמו קנס שאם יאכל יתחייב בנזירות, ולזה ס"ל להר"ן דכמו דאם נשבע שלא יאכל כזר אמרינן דכוונתו להתחייב על כל זית וזית, ה"ה הכא כשמחזק עצמו באיסור אכילה ע"י עונש קבלת נזירות, אמרינן שהמכוון היה לענוש עצמו חיוב נזירות על כל זית וזית.

ונראה דבזה גם מובן מה דשייך הכא דין התראה, דהרי לפי הנ"ל

ונראה ביאור הענין דכנה בכל נדרי הקרבנות ישנן

שני דברים שמתחלה נודר ומחייב עצמו להביא קרבן ואח"כ הוא מקדיש הצבחה לעשותה קרבן. ואפילו צנזכה כשאומר ברי זו קרבן נמי ישנן לאלה שני הדברים לפי שיטת הרמב"ם בפכ"ב ממכירה ה' ע"ו שהאומר מה שחלד בהמתי יבא הקדש אעפ"י שלא חל בהקדש צדשכלל"ע מ"מ הוי נדר שחייב להקדיש אח"כ דמשמע מזה דס"ל דבכל מקדיש ואומר יבא הקדש או הרי זו הקדש יש גם דין נדר וחיוב על עצמו שיבא זה הקדש (1) אלא שצדצר הבא לעולם כבר נתקיימו דבריו. וכן משמע במהרי"ע סוף חלק ב' שכתב דמשו"ה צהרי זו אינו עובר אח"כ צבל יתל אס לא נחנן משום שכבר נתקיימו דבריו. וכן משמע מהקט"ו סי' ריב סק"ד שכתב דבאומר הרי זו לפלוני עני אפילו אס לא זכה זה העני מ"מ נדר הוי שחייב ליתנו לעני הנמנע ראשון וכן משמע ברמב"ן חולין ב' שפירש דבא דמוקמינן קרא דאשר תדור שלם צנזכה דהיינו משום דמפרשינן קרא שחטשה נדר כזה שהנדר והתשלומין יהיו דבר אחד והיינו נדבה דמשמע דס"ל דצנזכה נמי איבא נדר אלא שהנדר נשתלם מיד ולפי"ז צכל הרי זה הקדש דמשמע להבא כדאמרין צגיטין לב' יש צזה גם כן דין נדר. ולפי"ז י"ל דאי אפשר שיבא קרבן צלא דין נדר צין צנדר צין צנזכה.

ובן צמיר ישנן שני דברים שכל האומר הרי עלי להיות צמיר או הריני צמיר יש צזה דין נדר שמקבל על עצמו להיות צמיר ודין חלות הנזירות שמקדיש את גופו שחחול עליו קדושת נזירות ויש לפרש שזכו מה שכתוב צתורה לנדר נזיר שזכו הגדר שמקבל על עצמו ולהציר לדי' היינו חלות קדושת הנזירות צגופו. ואפילו החום' צצ"ק דף לו: דפליגי על הרמב"ם ציבא הקדש וס"ל שאין צזה חיוצ על עצמו להקדיש אח"כ כשיבא לעולם מ"מ י"ל שאי"ז אלא צהקדש. שאין דצורו אלא על חפץ אחר אצל צהריני נזיר שהצבור על עצמו י"ל דמודו החום' שיש צזה חיוצ על עצמו שמתחייב להיות צמיר וגם י"ל דליבא נזירות צלא נדר צמיר.

והשתא מבוארים דברי החום' צמיר עז: והגמ' כאן

צמיר וכו' אלא צצית הקצרות דאע"ג דלא חיילא עליה הנזירות דמשו"ה צריך לקבל עליו נזירות לר"ל מ"מ נדר הנזירות חל עליו וחייב צצ"ת אס לא יקבל עליו נזירות וכמו ציבא הקדש צדשכלל"ע להרמב"ם, והיינו עעמא דסגי הכא צקבלה מועטת דצשאר נזיר לא סגי צמה שיאמר יחול עלי הנזירות משום דל"ש

והיינו עעמא דסגי הכא צקבלה מועטת דצשאר נזיר לא סגי צמה שיאמר יחול עלי הנזירות משום דל"ש חלות נזירות צלא נדר הנזירות אצל צמיר וכו' אלא צצית הקצרות צבר איבא לנדר הנזירות ולא חסר אלא שחחול עליו הנזירות. וכן צבא דלא אפטר מן העולם נמי איבא לנדר הנזירות ולא חסר אלא קבלה מועטת שחחול עליו הנזירות.

ולא הג"ר ניהא מה דקרי לה צל תאחר דנזירות ולא צל תאחר דנדרים שזה הנדר חלק מדיוני הנזירות הוא שאין נזיר צלא נדר נזיר שמתחייב עצמו להיות נזיר, וכרצה מיני נדרים איבא כגון נדרי קרבן ונדרי צדקה ונדרי איסור וכיוצא נמי איבא נדר נזיר ואין ללמוד נדר נזיר מנדרים אחרים אלא ע"י היקשא. ולא דמי למה שכתבו החום' צחירונו השני צאומר ה"ע לקבל נזירות אחר ל' יום דכתס אי"ז נדר הנזירות שהרי לא התחייב עצמו להיות נזיר אלא לקבל עליו הנזירות ונראה דכתס ודאי לא סגי צקבלה מועטת כיון דליבא נדר הנזירות ומשו"ה הו"ל צל תאחר דנדרים. ונראה דבאומר ה"ע לקבל נזירות לא צעינן כלל שיהיה נזיר ותחול עליו נזירות ל' יום אלא צמה שמקבל עליו הנזירות לחוד יבא ואעפ"י שממילא הוא שכיון שמקבל עליו הנזירות אי אפשר לו שלא יהיה נזיר מ"מ נפק"מ צאשה שאמרה הרי עלי לקבל נזירות ולא הפר לה צעלה ואח"כ כשקבלה עליה הנזירות הפר לה צעלה ציום שמשו שילאח ידי נדרה הראשון ואעפ"י שלא הייתה נזירה ל' יום דמ"מ היא הרי קבלה עליה נזירות משאי"כ צאומרת לא אפטר מן העולם עד שאהיה נזירה וקבלה אח"כ נזירות וצעלה הפר לה נזירותה לא קיימה את נדרה הראשון שהרי לא הייתה נזירה ל' יום. ולאידך גיסא איבא נפק"מ כשהיה נזיר אח"כ צלא קבלה וכגון קטן מופלא סמוך לאיש שגדר והדירו אציו אח"כ צנזירות שאס נדרו היה שלא יפטר מן העולם עד שיהיה נזיר הרי היה נזיר ע"י אציו אצל צאומר ה"ע לקבל נזירות לא קיים את נדרו שהרי הוא לא קיבל נזירות אלא אציו הוא שהדירו.

צ' ובשט"מ צשם שיטה ישנה משמע דפליג על הרא"ש וס"ל צלא אפטר מן העולם

שאינו צריך קבלה חדשה וממילא חלה עליו הנזירות אלא שצברונו חליא שאס ירבה יתנהג צנזירות מיד ואס לא יתנהג צנזירות מיד תתאחר נזירותו וזה צריך ציאור צצצרה דבא אינו נזיר אלא אי"כ חלה על גופו קדושת

לא הוי. אצל צ"ע שהמהרי"ט שס כתב וצ"ל: וכן האומר סלע זו לצדקה ה"ה כאילו אמר אתננו לצדקה דומיא דנדבה דקרבן דאמרין צה אמירתו לנצוה כמסירתו להדיוט, אף לצדקה אע"ג דלא הוי כמסירה ממש מדין

(1) אלא שהמהרי"ט ח"א סי' לט ד"ה ועוד קשה משמע שאי"ז אלא צאומר יבא הקדש שהוא לשון עתיד וצוה הייתה מיושנת קושית הלח"מ צפ"ו מערכין ה"א דמהרמב"ם דסס משמע דכשמקדיש דשכלל"ע אפילו נדר

ענין קדושה לאחור לא היה עונה לו למנין וסוף סוף מנינו הוא אחר שיעולם מזירות של היום אלא דבשני שצטעב אחת מהל' יום החול עליו קדושה ואע"ג שיש הרבה שעות בכל' יום שאין קדושה חלה עליו מ"מ חלה בשעה שיכולה ומחל' כ"ק יש נדר בחור' נדר ר"ל במזירות יש ענין שאין בנדרים ושבועות דבנדרים ושבועות אלו אמר שלא אוכל ל' יום מהיום וחזר ואמר שלא אוכל ל' יום מיום המחר [לר"ה דלית ל' כולל] אינו אסור אלא ל' יום מהיום ואין נדר ב' חל דכיון דאמר מיום המחרת ואין כ"ע יום הראשונים חל' גם יום ל' לא חל אבל במזירות אפי' כשאמר ל' יום אלו אין פירושו שיאסר ב' מניין ל' יום אלו אלא שיהי' עליו קדושת מיר והלכך חל קדושת יום השלשים וחייב ב' מזירות, ונראה דכיון כונת החי' בד"ה יש ולפי' מחל' לא קלי' בחומר בנדרים מבשבעות שאין זה חומר אלא שהוא ענין אחר וכן מוכח דלא קתני ויש נדר כ' וכ"כ בפשיטות בגר"א דביאור סי' רל"ט ס"ק י' ויש"ש שרמז מדלא קתני שיש נדר כ'.

(ז) ויש לעיין לר"ה דלעולם אין נחש"י ובה"י היום ה"י למחר ה"י משום דחל על יום הל', א"כ האומר ה"י היום ה"י למחר מ' יום או ס' יום לא ימנע אלא ל' יום כיון שאין הקדושה חלה עד שיגמור ימי מזירות הראשונה וא"ל למנות אלא הימים העודפים במזירות השני' על הראשונה ואם יש בהם ל' יום שפיר ואם לא צריך להשלים עד ל' כדן מיר שחזיר פחות מל' ובהדיא תניא [מיר י"ד א'] ה"י לאחר כ' ומעשיו ק' מונע עד כ' ואח"כ מונה ל' וחזר ומונה פ' ולר"ה הרי צטעב שזר ק' יום כבר היה מיר ל' יום מאותן הק' ובתחלה לא נחפס אלא צ"י יום כ' קודם כל' וי' לאחר כל' וי"ל דמודה ר"ה בה"י היום ה"י למחר ס' יום דמונע אח"כ ס' דביום ל"א חל עליו קדושת מיר של מזירות ס' יום, מיהו נראה דע"כ לא פליג ר"ה אלא כשאין למזירות רוחא כלל לחול אבל כשראשית ימי המזירות פנוים ואח"כ פוגשים במזירות אחרת שקדמו לכן מודה ר"ה דה"ל כמיר שנלעטע דלע"ג דאין הימים האלה עולים לו מ"מ קדושת מיר עלי' ור"ה ל"א ממחל' [שם י"ג ב'] ה"י לכשיהי' ל' בן ומיר התחיל למנות את שלו ונולד לו בן מניה כ' ואח"כ משלים את שלו, ולכאורה חמור דנראה דאין מזירות אלא ל' יום ולפ"ן ואם הכנה שימנע עכשיו עשרה ימים ולאחר זמן ישלים ובאמל"ע יכ"י מותר בחגלחת ובש"ד אין בתנאו כלום ואיך סלקא ל' מזירות שלו בסירוגין אלא ע"כ דשא"כ דהפיש הקדושה בימים מפוזרות אבל הכא הקדושה לא נפקע ממנו לעולם אלא כן תורת המיר שפוגש מזירות אחרת שאין הימים האלה עולים לו, דעת שקדושת מיר עליו שיהי' אם נעמא במזירות ב' סהר גם שלו לר"י [שם י"ד א'] ונראה דלר"ה ה"י ומיר לכשיהי' ל' בן אין השני חלה אם נולד בן באותו יום.

(ח) נזיר י"ג ב' תוד"ה ה"י, כחצו דה"י לכשיהי' ל' בן ומיר נולד לו בן באותו יום וכן בה"י לכשיהי' ל' בן ומיר ק' יום ונולד עד ע' א"ל אלא מנין אחד מותר לחזרו ולמזירות ב' יום ולפי' מה שפירשנו ל"ע דאין סלקא חד מנין ל' מזירות ואם מפרשין דעתו שלא רצה רק להיות מיר לכשיהי' לו בן אבל כשנולד ב' יום התנאי שכבר יש עליו מזירות מקדם אינו מקבל שז' מזירות חדשה א"כ לא יביא אלא קרבן אחד ובת"י מבואר דלר"ך ב' קרבנות ונראה דכן הוא אומד דעתו דלענין קרבנות יביא שנים וכו' כמיר שאמר הרי עלי לגלה על שתי קרבנות מיר וי"ע, ולפי' ב' בתחיל למנות שלו ונולד לו בן אף אם הכנה בתחלה שהימים שפגעו זה בזה יהיו עולים לו לכאן ולכאן אין בדבריו כלום שכוין שחפס עליו ב' קדושות לר"ך למנות שנים.

(ט) ודעת החי' דלא אמרינן שלא קבל רק מזירות אחת אלא צריך להפסיק מזירותו כגון שקדם מזירות ב' [ובזה סהם דעתו שלא להפסיק ומזירות שלו תהא סגי ל' וכו' הוא נוכח מזירות אחר לידת ב' ואין דעתו לקבל ב' מזירות אלא צנוול הבן למחר] אבל אמר ה"י היום ומיר לכשיהי' ל' בן כיון דא"ל להפסיק מזירותו מונע את שלו ואח"כ מונע של ב' אפי' צנוול הבן באותו יום, אמנם במרדכי ה' אבל מבואר דגם בבה"י אינו מונע אלא אחת, מיהו כ"ז כשמזירות השני' מונעת בראשונה אבל האומר:

ה"י

וחזר וגשע כ' יום מיום המחרת ופירש שלא יחול יום העשרים אם לא יחולו י"ע יום שקדם לו דלר"ה דל"ל כולל אינו חל כלל ואפ"ה במזירות נחפשינן כ"ע ימים הראשונים לענין שיהא יום השלשים נחפס] וי"ל טעם זה ת"ל משום דלשוננו מתפרש למנין שתי מזירות שכרי גם רבה דלית ל' כולל מודה דמונע שנים ודוחק לומר דרבה ור"ה פליגי בזה.

(י) מיהו פ' ברין ל"ע, דלפי' מאי פריך י"ה א' אי דאמר ה"י היום ה"י למחר ל"ל קרא ולאמנא לא כיון דר"ה ל"ל כולל בדיון הוא שגא וחול כלל ועוד דמשני כגון שקבל ב' מזירות צ"ל וקשה הלא קי"ל דבאיסור צ"ל תרויבו חיילא ומה נשתנה מזירות הלא קרא לרבי' אחי דמזירות חלה ע"ג ולא למשעו ומדוע לא יתחייב שנים על כל איסורי מיר ולא ימנע אלא אחת לכן נראה דנע"ג גריעתא מכל. איסור על איסור דחד מזירות אמרה רחמנא ונא שנים ולא שייך לאחפשי שנים וכמו דלא יחול שתי קדושות של עולה על צמח והלכך בכל המקראות שאנו למדים שמזירות חנה ע"ג אינו רק נמנות שנים ולפי' הא דפריך דכוחה בשבעות דאמר שבעות שלא אוכל חללים כ' עד דמסקינן דר"ה ל"ל כולל נא משום דנמנן דלית ל' כולל בדיון שיחולו כ"ע יום הראשונים הלא דפריך כיון דבשבעות כה"ג חיילא שני להתחייב שנים לא שייך למחל' יש נדר ב' ואין שבעות כ' וע"ג משני דר"ה דל"ל כולל ומנן דלית ל' כולל ע"כ מוקי למחל' כשמואל בה"י היום ה"י היום ונפ"י שפיר משני כשקבל שתי מזירות צ"ל ולכאורה א"ל לדחוק במש"כ ברין ז"ל דקמ"ל דלא ימנע ס' יום אלא דמייירי אפי' פירש בהדיא שמקבל ל' יום אלו מ"מ מונע שנים ולולא הקרא אין בדבריו כלום ואינו מונע אלא אחת.

(כ) מיהו אכתי מני"ל לר"ה בה"י היום ה"י למחר דחייל כיון דלית ל' כולל, ובדיון הוא שלא יחול כלל ואי מקרא דמיר להזיר כדמשמע ברין א"כ מאי פריך ה"ד אינימא ה"י היום ה"י למחר הא קרא צע"ל, לכן נראה דהא דאמרין בה"י היום ה"י היום דמונע שנים דלכאורה אינו מוכן מש"כ ברין דחייל נענין זה שלר"ך למנות שנים אפי' דאיכו קאמר היום ומה סברא ה"א זו הלא איכו היום קאמר ומה מזירות על מזירות שייך הכא חבל פירוש הדברים נראה דהאומר ה"י אינו במשמעותו לשון איסור ב' מנינים שלשים יום אלא שמקדיש גופו בקדושת מזירות וכיון שמתקדש גופו חל עליו כל דין תורת המיר ומא"י כמיר שנלעטע שאין ימי חלוטו עולים לו וחייב להשלים אח"כ ואע"ג דאיכו אמר ל' יום אלו שאין בדבריו אלא שמקדיש גופו ב' יום אלו וקדושה זו גורמת שהוא אסור ב' מנינים ואינו יולא מקדושתו עד שימנע ל' יום כמשפט התורה וכמו כן מיר שקבל מזירות מן הדיון היה שאין קדושה ב' חלה עליו ובזה אשמועינן קרא דמיר להזיר דגם קדושה ב' חלה עליו וכו' ויעינן מסברא שאין הימים שמונע למזירות הראשונים עולים לו למזירות השני' וכו' מזירות ב' עליו כמו במיר שנלעטע ואינו עולים לו למנין עד שימנע ימים הראשונים למנין ונראה דגם איסור ב' מנין עליו צימו מזירות הראשונה מחמת מזירות השני' אלא שאין לוקח שנים שאין איסור חל על איסור, אמנם ז"ל דל"כ נח"ד אהע"א בכולל ילקח אלא נראה דלענין איסור ג' מנין לא נחפס עדיין מזירות ב' ובכא גרע מימי חלוטו שאין מזירות נחפס על מזירות לענין איסור אלא לענין קדושה בלבד.

(ל) ור"ה מוקים לקרא דמיר להזיר לקבל עליו ב' מזירות צ"ל וכו"כ לחול לענין שיטעך למנות שנים דחל עליו ב' דשות ואינו יולא מכל אחת עד שימנע ל' יום כמשפט המיר לכל אחת ולולא הקרא לא היו נחפשינן גם צ"ל כמו מקדש ב' אחיות אולי אף קדושה אחת לא חלה עליו משום כל שאינו צא"ז כ' י"ז קרא דמיר להזיר אשמועינן דב' קדושות חלין עליו ומחל' יקום לה"י היום ה"י למחר ובזה ידעינן מסברא כיון שבמשמעותו נמנו שחפס קדושה עליו כל ל' ובה"י דלר"ה אין הכ"ע יום נחפשינן מ"מ ביום ל' חל עליו קדושה וכל שחל עליו קדושה שעה אחת שוב אינו יולא מקדושתו עד שיעשה כמשפט המיר ואע"ג דאמרין דר"ה ל"ל כולל ובשבעות שלא אוכל חללים וחזר ואמר שבעות לא אוכל חלל"ע לא חל כלל לר"ה הכא שאני שאף אם היתה

[י"ג - י"ד] - [י"ג - י"ד]

ח"י צהמה וחזר והקדיש חלה שהוא הקדש (אחר) [אחד] אכל שבעות
לדאסור גברא כל חדא וחלה מילתא באפי נפשה שעל כל אחת מהן מושבע
שמי עממה כבשר חזיר ונגלה שהוא מושבע על כל אחת לעממה מהר סיני
ולפיכך שבעות חלוקות לחטאות שאם אכלן שמייהן בעולם אחד חייב שמים
ולפיכך דין הוא שלא יטורפו אכל בקונמות
אפילו למ"ד יש מעילה בקונמות והם
חמורים שאם יזרק את המעילה לזמן
מרוצה חייב כדאי' זכריה (י"ט): מ"מ
משום דהוויא אסור חפלא אין חלוק בין קונס
אחד לשמי קונמות שאפי' בקונס אחד אם
אכלן ממנו בעולם אחד שמי שיעוריס חייב
בשני אשמות ולפיכך מותרין כשהואיל
אכילה אחת על שמייהן.

ואסיקנא הסם דהא ממתי' לענין קרבן
איתניא דנענין שיה פרוטה
ושמי קונמות מאטרפות לשוה פרוטה ושמי
שבעות אין מאטרפות לכזית אכל לענין
מלקות לא נענין לזירוף בקונמות דבקונמות
דברי הכל כל שהוא חייב מלקות, דקונמות
כיון דלא מדבר שמה דאכילה דהא לא
קאמר אלא קונס בשר זה עלי כצריה דמי
וככל שהוא שאכל ממנו לוקה, אכל קרבן
לא מיחייב על מעילתו למ"ד יש מעילה

בקונמות אלא בשוה פרוטה דלא עדיפי מהקדש דלית ביה מעילה בפחות
מש"פ ואם הזכיר לשון אכילה אפילו בקונס לא לקי בפחות מכחית כדנבנן
דהתם דקי"ל כוונתיה. היינו פירושא דהאי מיתמא הסם, ומייתי מניה
רבינו ז"ל ראה דשבעה שאמרה בלשון עלי הויה שבעה מדקאמר אכילה
משמיהן עלי שבעה. ולא ראה היא דהתם אגב ריהטא דנקט תלמודא
אכילה משמיהן עלי קונס נקט בשבעה נמי עלי ולא דק:

עוד כחז רבינו ז"ל והבא והתם נמי אמרינן יאסור פירות ע"פ עלי
בשבעה ולא דחקין לאפוקי לישנא דגמי' מדיוקא. כלומר
למיתמא דלאו דוקא: משום פלוגתא דמערבאי. כלומר דר' יודן ור' מנא:
ואי חזינן דהווי' דרבנן דכתביה דבי. פירוש משום דסברי דהני לישני דגמי'
דינן לאו דוקא וכולו כשאמר לשון שבעה ואינן לשון הגשע אלא לשון
התנא דפסרישנא גמי' מתמיתא (ד' ד"ה וכו' קושא) דהרי עלי יום זה שלא
לאכול בשר חיות שמה זו אצו: ה"ל צריכין שאלה' להבין דהיי"ל ביה
נדר ושבעה ו"א גרמי מידות. ומיהו ב"ל שהזכיר נדר בין שאמר זה.
כלומר לשון שבעה: בין שאמר עלי אסור הפצא עליה וכו' דיני נדר
עליו. פ"י לחול על המזנה ושלא לחול על דבר שאין בו ממנו: וב"ל שאמר
שבעה אסור נפשיה הוא ודיני שבעות עלי. פ"י לחול על דבר שאין בו
ממנו ושלא לחול על המזנה: וליכא למיפתר בה טפי מן הכין:

(ר"ה)

ישיבת סוכה עלי דאמר שבעה שלא אשב בסוכה:
י. [י"ג] "מתני' יש נדר בתוך נדר ואין שבעה בתוך שבעה כיצד

נמוקי יוסף

[י"ג] **מה** הטבה רשות. כלומר שאינה צריכה מזה דאם אמר שאכל
ביום הכפורים או חמץ בפסח לא הויה הטבה שהרי גורם רעה
לעממו: אף הריעה. דלא אכל שאינה צריכה מזה כגון שלא אכל מזה:
חד קרא דמפריש בוקרבן. היינו קרא דלשרע או להיטע (ויקרא ה' ד') דכתיב
גבי קרבן שבעה צטו: וחד קרא דמפריש בוקרבן לאו דשבעה. היינו קרא
דלא יחל דברו:

י. [י"ג] **"מתני'** יש נדר בתוך נדר ואין שבעה בתוך שבעה כיצד אמר הריני
נדר וכו'. פ"י מדאמר יש נדר משמע שאין כל הנדרים שוין דנין
זה אלא מידות בלבד והא דלא נקט הדין האחר נדר גופיה אלא בשבעה
משום שדין אחד להם שאין נדר חל על נדר לחייבו שמים כשם שאין שבעה
חלה על שבעה וכן דנין דמרייהו אסור חפלא וחלה טכסיה וחדא
חומרא אין אסור חל על אסור ולא אמרו לעיל שחל אלא על השבעות או
על האסורין: אם אוב"ל. מפרשי' בגמרא דאם אכל לאו דוקא דה"ה נמי אם
אמר הריני נדר הריני נדר דחייב על כל אחת ואחת אלא אידי דמנא גבי
שבעה שלא אכל מנא נמי גבי נדר אם אכל חייב על כל אחת לומר שחייב
לנשוז מידות על כל קנלה וקנלה ובי אמר הריני נדר הריני נדר חייב שמי
מידות ומנה שמיא ומציא קרבן וחזר ומנה שמיא ומציא קרבן ומפיק לן
גמ' מנדר להזיר (נמדרג' א' ב) ומשום הכי קמי חייב על כל אחת ולא מנא
חייב שמים דהווי' דומיא דסיפא דלמי חייב אלא אחת. וקרי ליה להאי גוונא
נדר בתוך נדר לפי שמידות שמים היא חלה בתוך זמן הראשונה אלא שח"ל לו
שימנה אותה עד שימנה את הראשונה דאם אימא דלא חייבא נדרו היאך

א. מ"י פ"ג מהלכות
נדרים הלכה ב' פ"ג
לחין רמב"ם ט"ז
סמן רמב"ם ט"ז
ב. מ"י פ"ג מהלכות
נדרים הלכה ב' ופ"ד
מהלכות שבעות הלכה ט'
פ"ג רמב"ם ט"ז
ח"י סמן רמב"ם ט"ז

הנהגות וצינונים

(א) חוקף בדפוס:
(ב) כ"ה בכת"י: (ג) ש"י:
(ד) כ"ה חוס' ד"ה יש נדר:
(ה) כ"ה בכת"י: (ו) חוקף
בדפוס: (ז) נוסף
בדפוס: (ח) גירסא זו
מובאת ברין ד"ה כיון
בשם מקצת נוסחאות:

י. [י"ג] **"מתני'** יש נדר בתוך נדר ואין שבעה בתוך שבעה. פ"י
נדר חל על נדר ואין שבעה חלה על שבעה
דמפרש ואזיל: כיצד אמר הריני נדר אם אוב"ל שבעה
ואב"ל חייב על כל אחת ואחת שבעה שאלא אוב"ל
ואב"ל אינו חייב אלא אחת. אכא מדנבנן
ז"ל דס"ל דכיון דנקיט מנא רישא דיש
נדר בתוך נדר נדר נדר של מידות ולא נקיט
ליה נדרים דעלמא למחייב קונס עלי ככר
זה [י"ג] קונס עלי ככר זה] אם אכלנו ואכל
[י"ג] (אזינו) חייב על כל אחת ואחת, דדוקא
נדרים מידות הוא שהמידות חלה על
המידות דליפנין בפ"ק (ג) מנדר להזיר
אכל נדרים דעלמא אפי' מנדר אסור אין
נדר חל על נדר כשם שאין שבעה חלה על
שבעה דשני נדרים חד מינא יענהו דומיא
דשבעות. ואע"ג דמידות אסור חפלא
הוא כנדר אסור דעלמא ולפיכך חלה על
דבר מזנה ועל שבעה דכתיבא בנדר נדר
(ג) וכדמצינא [בסוף] פ"ק (ד"ה דין
נדר), לא גמרינן מינה לנדרים דעלמא
דהווי' נמי אסור חפלא דהא דגלי קרא
נדרים שמהל חלה על מידות אע"ג
דמרייהו חד מינא הוא חדש הוא ולא
גמרינן מינה לנדרים דעלמא אלא דינא נדרים כדנא דשבעות.

והאי פירושא לימיה דכיון דנדרים דעלמא דמו לנדר מידות דהווי' אסור
חפלא ולא דמו לשבעות דאין אסור גברא, הכי שבקינן למילף
נדרים מנדרים וילפינן ליה משבעות. ומו דהא מהקישא דאפי' כי יפליא
לנדר נדר נדר להזיר גמרינן בפ"ק (ג) ידות נדרים מידות נדרים, וה"ה
דמקשינן להו להא נדר חל על נדר דאין היקש למחנה (א) וגזירת הכתוב
דאם נאסור חפלא לחול זה על זה אע"ג דהווי' חד מינא משא"כ בשבעות
ואשכחן מידות דדמי לנדר לחול על שבעה ועל דבר נדרים משא"כ בשבעות
אלמא כי דדיינינו. והא דנקט מנא הכא נדר של מידות משום דלא מייתי
ליה שפיר לישנא דאם אכל נדרים דעלמא. א"ל והוא הנכון דעיקר דינא
נדרים כחייב ומינה ילפינן לנדרים דעלמא ומשום הכי נקט מידות שהוא אב.
ומיהו מודיענא נדרים הקדש דאסור גברא יענהו ודייניהו כשבעה ואין נדר חל
על נדר כשם שאין חל על שבעה דמזנה מההיא דרע גידל דפרק קמא
(פ) דפרישנא הסם (ד"ה והנין) וכן עיקר וליכא למינדא מינה וכן דעת מורי
נ"ו. ופרישנא בגמ' דנדרין הוא דמצי למיחייב רישא הריני נדר הריני נדר
ואכל ענבים או שמה אין חייב על כל אחת ואחת אלא דאידעי דשני למיחייב סיפא
אם אכל חייב נמי רישא אם אכל וכבר פירשנו למעלה (טו) ד"ה והנין (ה) דגבי
שבעה דלא חייבא נדרים לוקה עליה משום שבעות שוא אם התירו צ"ב:

אמר הריני נדר אם אכל הריני נדר אם אכל ואכל חייב
על כל אחת ואחת. שבעה שלא אכל שבעה שלא אכל

מחול לאחר מכן וסרי אנו נדר בלשון זמן וכו' דלא חייבא השמא לא חייבא
נמי בשר זמנא אלא דאפי' מהשמא הוא דחייבא משום הכי קמי יש נדר בתוך
נדר: שבעה שלא אכל שבעה שלא אכל חייב
אלא אחת. כלומר בשבעות לא משמח מרי מיוני דמיוני שאמר שבעה שלא
אכל ככר זה הווי' ליה מושבע ועומד ולא חייבא עליה שבעות שמים וכן הדין
בשאר נדרים מלבד מידות וכדפרישנא:

גמ' [י"ג] הריני נדר אם אכל הריני נדר ואם אכל כיון דאמר הריני נדר
הווי' ליה נדר ואי אכיל טובא ומתירין ביה מוחייב על כל אכילה
ואכילה. אידי דקמי שבעה שאלא אוב"ל תנא נמי הריני נדר אם אכל:
פירוש כיון דאמר וכו'. חדא דאפי' ביה חמצי קא פריך חדא למה ליה
למחלליה למידות נאכלה דהא מיוני דאמר הריני נדר הריני נדר
ומצי למנוח שמים וכו' פריך דאפי' ליה למידות נאכלה ביה נדר אם
אכל חדא ומנא קמי דהא ק"ל בפרק שבעות שמים בפרק (שבעות כו') דמי
ששבע שלא אכל ככר זה על כל זית חמץ שמי טעם הלך מי שחלה מידותיו
באם אכל על כל זית חמץ שמי טעם חלה מידותיו וכי אכיל טעם כלומר זמנים הרבה
ומתירין ביה על כל זית חמץ לומר שאם יאכלנו יחמץ עליו מידות א' על כל
אכילה ואכילה.

והרשב"א ז"ל (ד"ה כיון דאמר) יהיב טעמא דלחמי נענין דלחמי ביה צין כל
זית חמץ משום דלא עדיפי אכילות הללו להחמץ עליהו מידות
כשחללו ביה מלחמא חמץ עליהן קרבן ומלקות כששבע שלא יאכל ככר זה וכשם
שלהחמץ קרבן ומלקות נענין חלוק צין כל זית חמץ אי למלקות כשחללו ביה

ואלו מותרין פרק שני נדרים

ית.

עין משפט
גד מצוה

תוספות

ה אור השלם

(ב) לא תשא את שם ה' אלֹהֶיךָ לשווא כי לא ינקם ה' את אשר יִשָּׂא את שְׁמוֹ לשווא:
[שמות ב']

RESEARCH DESIGN

ליבומי דעס"

וְהָיָה עָלָיו וּלְקַמֵּן מִמִּיּוֹסֵינִי
 וְאֶחָדִי לֹא קִים לִן צָהָל דְּרַבָּא
 לֹא מִי בְּתֵר זְמַנָּה מִיָּהּ לֹא
 עָלִיו שְׁנֵי נִזְרוֹת בְּבֵת אַחֵר.
 דְּבַב־ג' חִילִי תַּנְיִוֹס אֲחֵרִי
 מִן מִן קוֹדֶמָה לְחִבְרָתָהּ דְּמִימָא
 וְזֵל שְׁמֵי אַחֲרֵיהּ: **מָרְיָב רַב**
 בֵּית אֵיִימָא דְּאֲמֹר הִרֵּינִי
 וְסִי הִרֵּינִי נִזִּיר לְמַחֵר הָא קִרָא
 דְּוֹדַל קִרָא דְּמִתְסִיף יוֹמָא
 בְּצִבְלִי נִזְרוֹת שְׁמֵי וְסִי וְסִי
 עַד אוֹתוֹ יוֹס בְּצִבְלִי נִזְרוֹת
 לִי הִיּה פְּשִׁטָא שְׁלֶרְךָ לְמַנּוּת לִי
 וְזֵן נִזְרוֹת פְּתוּמָה מִל' יוֹס: **בְּמֵא**
 בְּמֵא שְׁכִינָן שְׁכִינָן עָלִיו ב' **בְּ**
 בְּבֵת אַחֵר. לְמַחֵר וּקְרָא
 וְזֵמָּה וְהָא קִרָא לְמֵי ב'
 דְּהֵל כְּאֹמֶר הִרֵּינִי נִזִּיר שְׁמֵי
 יֵל לֹא קִרָא הֵל שְׁמֵינָה פ' יוֹס
 וְיֵבֵא קִרָבן וְאֶחָד קִרָבן
 יֵזֵן דְּשֵׁמִי חֲלֻקְקָה לְמִן
 מִגְלָה וְנִזְרוֹת קִרָבן. וְזֵבו
 וְעוּבָה וְזֵל עַל נִכּוֹן. וְרֵדִילִי לְקִלָּת
 שְׁמֵינִי לְהַעֲמִידָה לְמִר דְּכִי
 נִזִּיר בְּחֻק נִזִּיר לְחִיב צִנִּין
 יֵלֶה אַחַת קֶאֱמֵר שֶׁלֶף צִנִּין
 רִדֵּר מִשְׁעֻבָּה שְׁמֵינִי קוֹס
 רִדֵּר זֵה קוֹס עָלִי כִכֵּר זֵה חִיב
 שְׁנַעֲבֵצ צ' פְּעִימִס שְׁלֵל יֵאֲכֹל
 וְזֵל וְאֶכְלוּ אִינוּ חִיב אֲלֵה אַחַת
 גֵּה הֵרִינִי קִדּוּקָא כְּאֹמֶר הִרֵּינִי
 שְׁמֵינִי נִזִּיר לְמַחֵר הָא דְּסִיבִי
 עַל אֲרֵילֵה אַחַת מִשּׁוֹס דְּהֵל
 וְזֵל עַל נִזִּיר לְחִיב שְׁמֵינִי כְּבֹוֹל
 וְזֵן כֵּן בְּשִׁטָּה לְהַפְלִיט כְּבֹוֹל
 אֲכֹל בְּלֵא כֹוֹל אֲפִילוּ מַגְדִּירִס
 חֵל עַל נִזִּיר. וְהַשְׁמֹעוּהָ עוּלָה
 חֵל בְּחִינֵי וְדוּחָה דְּהֵל לִמֵּה

עמר שתי נידרות וכו' באומר
גם את השנה דשמיס מנין
היה אלא לענין שאם אכל
דאמר הריני נזיר היום אכלי
הכ"ג אורי חייב אלא אחת
הל על נדר ואם אמר קום
אזא דאמרין דכתיבנא. מיהו
שיכלל כבר זה ואח"כ אכרי
יר על על גדר מזוה חילל נמי
ואפשר ד"ג ששם שסדרה על
ש וכן גדין אם לגמל הן חלין
מיתוסף היה איסור חפלא אכל
אזא שאני רשאי לאכל וכן נמי
אזא גדרא דשבעה ה"ל איסור
אזא וזה הדין מניין שגמא
ומחול על הנדרים. והכי איתא
האיסורין ואין שבעות חלות על
על האיסורין: **ל'יבא** שביעי
על היום הריני נזיר היום אכל
לכא לעלמא שאני הכא דבעיה
ה שבעה שיה לעולם אימא לך
דאיהו ה' מתמינא באומר הריני
נזיר היום באומר הריני נזיר היום
ומה לו שיה דראשונה היא איכא
היה ה' דראשונה לפי שבעה שגמא
ושיל אראשונה נמי לא חיילא:

ולענין

אחש נשאל על הראשונה שנים
אחש מהם מתינתא י"ל משום ד
לן דחי לא חיל השתא לא חיל
הוא דכרעא: אי נמי בשקבא
כלומר
אין אחש
שלם תמ
המנוגה
ניזר חי
בישא.
ימיתא
שמה
ראשונה
יוס ש
הבא
ניזרות
לפי א
פשיטא
יוס י"ל
כחד
ואחש
ועל כ
פ"י ש
מפרשי
תקן
על אכ
זה תמו
עלי כ
ד' ומי
כבר א
ניזר ה
רבי ה
שמי
שנדר
מה ש
לא חיל
אין נדר
למיתא

הוא ס"ד לאוקמי את דמי
כשמה את הראשונה מנה
וזה בראשונה והרי אין השני
צדן מוצתת אחריה חילומה
צדן חסם כחולל בך כן צדן
שבעה לחיב צ' דק אין
דר דוקא למטה שמי מירות
לחול על הנדרים יצד נשבע
טל אקור וצדאי דכי היכי נדנד
נדרים נבטן בצד ואל משה
יו עליו וצדן אכלו חסדי
אקור גצרה כי אמר קום נ
חור ושבע עליו שזכלנו פשיט
אקור חפלא נדרים חילומה
אקור חפלא אקור גצרה נמי
ורה הלך אין מקום לשבעה
נמוכא ואין כמיטל שבעה על
צורה וח"כ נדר הנדרים חלסי
צורה ליה דלמר בצדמור הריני
צורה מנורות מתי אקור
לחלומה שבעה נשבע לא
כרז הוא מקיע ליה וס"ק ו
מחליל אגדר ראשון חיל ודנדר
עלנל קחני אקור חיל ודנדר
נשאל על הראשונה עלמה ל
יאלה כי אפקיה מפומיה כי

ההמנין למפרע של שניה [שם כד:]. 'שדחזר
בכרך משום שצוה שניה וכן אם נשאל על
ההואל ונשאל עליה [שברשות כד:]. 'בז' שד

ה' בראשונה מכלל
ר' וכו' ומאי עלתה
ב' קרבנו ונמלא נזיר
ז' נמי. להכי חייב^א
שפעה
ליה לרבי
וקפידא
מפרש
תא דרב הונא לא לעולם
(6) למחר ומאי עלתה
יחידא אי נמי כגון שקי
אחת מתיב רב המנוא
(6) שהנזירות חל על הנזיר
א ומה שבועה חמורה א^א
שבועה נזירות קלה לא כ
נזיר להזיר מבאן שהנז
ת היכי דמי אילימא דא
הריני נזיר למחר הא ק
יאמר הריני נזיר היום ה
נזירות חל על נזירות
ל עליו שתי נזירות בב
השבועה מגדר אילימא
על דבר שאין בו ממש
ול על המצוה כרשות אלא
שבועה א^א לא ינקה: שבו
שלא אוכל ואכל אינו ר
רבא *אם נשאל על א
עליו ממאי מדלא קתני
וקתני אינו חייב אלא א
לה כי מיתשיל על ה
אחרינא חיובא הוא דלי
למאי הלכתא לכדרבא
על הראשונה עלתה ל
מסייע ליה א^א מי שגדר ש
הראשונה והפרש קרבן
קיבל עליו שתי נזירות

לתימיה צדדרים ועוד דהיי
אז מנה את הראשונה והלא
שמים ועוד מאז עלתה לו
צדדן שחטלה לו ועוד לאמרין
אזי הכי נמי דקדק צדאז
לדן היכי דאזן שטעה חלה על
אחת דכי תנא ים נדר בחור
אזן על השטעות ואזן השטעות
שטעה שאני עושה לזב שאני נ
ומיל עילייהו כדור תפאל ד
גלא יאכל ככר וזו וואר ואסר
גלא דכיון דשטעות ליתנהו אלל
ים שאס אסר על עזמו ככר
יתא. וליבא למינר דהיכי
ס' צדדרים היי היי דאזי צדד
גבאז חול כלא לא תעשה שבת
האיכר עליו שטעה כנגלה הוא
האיכר שטעה אכזל ס' הוינא
גבאז מחא על כדור כדב הוינא
אש"י צדי הוינא נדירות חלה
עלתה לו שנייה צדאשנה אצל
אראשונה אלל ודאי משום דס'
שטעה שגור לא חיל נדר שני
וימיה צדאשנה לפי שצטעה שגור
נדר צבת אשכזן וומס"ר
אזאמא קר דקיון דשנייה חלה

הראשונה שניה חלה עליו. ואשר
ונה היתה מערכתה מלחול ואנה לראשונה

נא. למדקמתי עלמה לו שני
 חילול עליה: א' יציל דאמ
 א. (א) תלמידי אורו ושוב מקמי
 ימי מירות של שלשים יום: א'
 שני קצביל עליו שמי
 דאמר הרי עלי
 חייב שמים אי לאו
 ר הריני מיר היום
 שן מירות חל על
 הוא. אלא טלח חסא
 ת ולא שני נדרים
 שבועה חמורה.
 אפ"ה אין טעמה
 ארא בני. פטעט
 יומא יתירא: אם
 טעז לפני חסכ
 שונה והמיר: שניה
 עובר חייב משום
 א תני חייב אחת.
 ת הוה משמע נמי¹²
 וכן א קמי איה
 שן וכן משני טעמה
 רה לה איל ליה
 למדקמתי אלו חייב
 מיהא אחיה דאי
 שניה חסא עליו
 א ממשיל ארשונה
 דרשונה עומדת
 נשאל על הרשונה
 ישנא אהרנא
 על השנים במקום
 שבועה איכא.
 עליה לבי ממשיל
 בא ובר. (אבל)
 וזה חילול השנים:
 ויה בראשונה¹³
 כגון ש

ין למתניהם האי דינא גצירות
 הריני נזיר למחר^א ד"כ^ב מ
 הוא חייב כשעבר על נזירותו
 וירוחו חייב שמים ולמה הוא
 צעל צמחיה ומנא קושא
 קמא עיקר^א דהלכך נגפין
 עלי ככר זה אינו חייב אלא
 נזירם מבשענות הנזירים
 וקנס
 לאלאכו כדאמרין ע"ל^א קנס
 בשענות חליף איסור גבה
 ח כן הוא חל לקיימה שהנשבע
 ומההוא טעמא גופיה דכתיב
 על הנזירים לא נבעל ולא
 לקנו^א אינו עובר אלא מדרש
 דאזכור חפצא איסור גבה
 יחל דברו והאי לאו^א איסור
 ילמין^א [כ"ה] בככר אחד מכיון
 יריון והוא שזכיר דבר וח"כ
 יריות וכו'. מאן דמסייע ליה לר
 יריות וכו' כשמואל ק"ל דלמור
 כן ומש"ה כשנשאל על הראשונה
 שחל לא חילעל גמי כי מתחיל
 כן והוא מתוקנא ופס"ה נהי ד
 ספקין ומש"ה קמתי עליה לו
 הסבה כגון שקל ע"ז חייב נזירו
 איזות לחול אלכ כשעוה לטעול

ה ראשונה היחה מעכנתה והרי אינה לר
ד פעם אחרת [לעיל ג:]. אם נשאל על
מי שלא נדר וסלה השנייה למפרע שהראש

ותיבתא דרב הו
למזירות שניה נמי
לא זכר מדהוא יומ
אותו יוס שנדר עס
מזירות שניה כגון
מזירות צבת אחת
שמי מזירות לרב

הריני נזיר היום

מִירוֹת חַל עַל מִירוֹת
נָדַר עַל נָדַר: וּמִזֶּה
(ז) מִפְרָשׁ לִקְמֹן
חִלָּה עַל שְׂעוּבָה: הָאֵל
וְדָרָא דְהָא ^באִיכָה חַל
נִשְׁאָל עַל הָרֵשָׁאוֹנִי
וְשָׁאֵל עַל שְׂעוּבָה רָשָׁא
הָאֵל עֲצִיז. וְשָׁאֵל
שְׂעוּבָה שֵׁנִי: מִדְּרָגָה
לְבַל מִתְקַשְׁתָּהּ

דאזיגן קאמף צווישן א
שעל כולן צווישן א
אלא אמת הוה משמ
אמת היא וואי צו
חיובא (ה) אלא א
ש"מ דחיובא חדא

נשאל על הראשונה
דהא דלא חיילא כי ל
חשום דלים רוחא

הרא"ש דהיינא נוליה אצל רש

חילול השמים:
חיובא הוא דליכא.
הראשונה: הא
כלומר שם שטעיה
אקמימא: הצדדי
כשנחללים את
עלתה לו ששנ

ליה למחא דמחית
 הררי נזיר היו
 אחד להם אלה ש
 ענבם בחוק ימי נז
 נזיר למחא דמח
 אלה ודחי מירוש
 עלי ככר זה קוש
 לה מילתא עדיפ
 עליו בקוש אכור
 אשעל שטור"ה
 על השטעה לבטול
 לקיים לא כל שכן
 אין השטעות מלו
 גבדע עליו שטור
 נזיר קאי עליה בל
 מירושלמי פ"ק דמ
 האסורין אמר ר
 י"ה מי שגדב ר
 נזיר חלה על המ
 גנדח חלה על המ
 כיון דלא חיללא
 נזיר יורס הררי נז
 הררי נזיר למח
 יומא מירא. ודחי
 נזיר מירור חלה
 שטור"ה

שלא תחול תחלה להיות מנין הראשון של
ולמו אותן ימי נזירות כריך להיות נזיר עת
פוסת לו בשרטה והיו ב

לי צבל תאחר לאלתר עכ"ל, ודברי הר"ן ז"צ דבשלמא ללישנא קמא דהתוס' דלא אפטר מן העולם הוי נדר לקבל נזירות א"ש מש"כ הר"ן דיש צבל נדרו לקבל עליו נזירות מיד, אצל לאידך לישנא דהתוס' דלא אפטר מן העולם הוי קבלת נזירות ורק שעדיין לא קבע לזה זמן ז"ע דכיון דכי הר"ן דיש צבל נדרו שחייב להיות נזיר בענין שלא יהא חשש וכי והיינו מיד א"כ יש כאן קבלת נזירות ויש גם זמן צנדרו דהנזירות לריכה להיות מיד וא"כ אמאי לא חלה עליו נזירות ככל אומר הרי עלי נזירות היום דחלה עליו נזירות מיד, ונריך לומר צכוונת הר"ן דצלשון זה דלא אפטר מן העולם מוכח דיש צבל דצרו צי עניינים צנדר, דהנה מהא דלא אפטר מן העולם מוכח דרובה שיהא מחוייב להיות נזיר מיד וכמו שציאר הר"ן, אכן גם מוכח מדבריו דאין רובה שיחול הנזירות בפועל מיד דאי ה"י רובה שיחול מיד ה"י נריך לומר הריני נזיר היום, ובהכרח מדבריו דה"מיד" לא הוי בעצם קבלת הנזירות, אלא הוא קבלה נפרדת ויש צבל דצרו צי קבלות, והיינו דעיקר נדרו הוא נדר נזירות שעניינה קבלת ניהוג נזירות, ונדר זה עשה צלא קביעות זמן כי אם דהוא מחוייב צניהוג נזירות פעם אחת צחיין, ומלבד זה קיבל עליו עוד קבלה נוספת [שאנינה חלק מעיקר קבלת הנזירות אלא קבלה צפני"ע] דתחלת ניהוג זה דנזירות שמחוייב צו יעשה אחת מיד, וכיון דקבלה זו דמיד אינה חלק מעיקר קבלת הנזירות אלא קבלה צפני"ע, לכן לא הוי מחמתה נזיר מיד ורק דיש עליו חיוב להיות נזיר מיד.

ומעתה י"ל דמה שדימה הרמב"ם צהלי ערכין דין לא אפטר מן העולם לאומר הרי עלי להקדיש, אין כוונתו לעיקר קבלת הנזירות שיש צמה שאומר לא אפטר מן העולם דזה הוי נדר נזירות ולא חיוב לעשות ענינו למזר וכמש"כ, אלא דכוונת הרמב"ם היא לדמות את הקבלה העוספת שיש צצבריו דיתחיל את ניהוג הנזירות מיד, וקבלה זו אינה קבלת נזירות אלא עניינה שמור הרי עלי להתחיל צניהוג הנזירות ושפיר דימה זה הרמב"ם לאומר הרי עלי להקדיש.

ולפי"ז נריך לומר צציהור לשון הרמב"ם צהלי ערכין שם וז"ל והרי האומר לא אפטר מן העולם עד שאהיה נזיר חייב לנהוג נזירות ואע"פ שעדיין לא נדר צנזר הואיל ואמר שידור צנזר חייב להנזר עכ"ל, דהכוונה צמש"כ "ואע"פ שעדיין לא נדר צנזר" אינה על עיקר הנדר דנזירות דזה צבר נדר וכמש"כ, ורק דכוונתו היא לומר דאף שעדיין אין נדרו פועל עליו נזירות צפועל, ומש"כ הואיל ואמר "שידור צנזר" ז"ל דאין כוונתו על עיקר הנדר דנזירות דזה צבר ה"י, אלא כוונתו להקבלה השני שיש צצבריו שקיבל על ענינו להתחיל ניהוג הנזירות [אכן זה דחוק מאד], ואכן המשך דבריו שכי "חייב להנזר" ולא כי חייב לידור צנזר מדוקדק מאד על פי דבריו דאין נריך לידור דהנדר דנזירות צבר ה"י, ורק דחייב להנזר והיינו לנהוג נזירות צפועל וכמש"כ, ומדוקדק גם מש"כ הרמב"ם דתחלה "חייב לנהוג נזירות" ולא כי חייב לידור נזירות.

סימן ה

בגדר חלות נזירות על נזירות

צי דכשיש עליו צי נזירות נריך למנות צי פעמים א' לראשונה וא' לשני, ואי נימא דלוקה צי פעמים א"כ נמלא דמונה את צי הנזירות צפעם אחת ויואל צזה את צי הקבלות ומאי מונה א' לראשונה וא' לשני עכ"ד.

ובפשטות רגילים לצאר פלוגתייהו דשי הרמב"ן היא דאף ששני הנזירות חלין עליו צזמן א' ומש"כ חייב שתי מלקיות, מ"מ יש הלכה ודין צהלי נזירות דכיון דיש עליו צי קבלות וענין הקבלה הוא לנהוג ניהוג נזירות וא"כ יש עליו צי חיובי ניהוג נזירות, דינו הוא שאין יכול לשלם צזמין נזירות אחת את שתי הקבלות נזירות, ואף דחלות הנזירות השני צבר חלה עליו מיד והוא עכשיו נזיר מחמת הראשונה ולוקה אם עובר על דיני מ"מ את קבלת ניהוג הנזירות. אין יולא צזה ויש

נדרים י"ז צי, מתני': יש נדר צחוק נדר ואין שצועה צחוק שצועה כינד אחר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על כל אחת ואחת. ושי הר"ן והתוס' והרא"ש דהא דתנן דחייב על כל אחת ואחת הציאור דחייב שתי נזירות וחייב לנהוג נזירות על כל קבלה וקבלה, ומיהו צזמן נזירות ראשונה אם עבר ושחה יין או נטמא למתים אין לוקה כי אם פעם אחת משום נזירות ראשונה, וכשמסיים נזירות ראשונה נוכח נזירות שני וגם צה חייב מלקות אחת רק משום נזירות השני, ולכלן דף י"ח א' הציא הר"ן צשם מקלת מפרשים [והוא שי הרמב"ן צשצועות דף כי צי] דהציאור צמתני דחייב על כל אחת ואחת הוא כפשוטו דאם אכל חייב צי מלקיות, וצרי"ן הקשה על הכך שי מהא דא"י צגמי צדי"ז

עליו דין דכל שלא מנה מנין ניהוג מזירות עממי לקבלה השני עדיין לא ילא את חיוצ מזירותו השני, ומש"ה לריך למנות שמים, ונמצא דחלות שני המזירות חלין עליו צבת אחת ולכן לוקה שנים, ומיכו יש עליו אכתי חיוצ מנין ניהוג מזירות מחמת השני, ושי הר"ן היא דאי יש חיוצ שמים גם מחמת המזירות לריך ללא צד גם את מנין ניהוג המזירות שמחמת המזירות השני.

ב. אכן לפי"ז שי הרמב"ן ז"ע מהא דאי צירושלמי מזיר פ"ב הל"ט צהא דתנן התם הריני מזיר כשיבא לי בן וזיר, והתחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן מניה את שלו ומונה את של בנו ואח"כ משלים את שלו, ואי ע"ז צירושלמי שמעון בר בא צבס ר' יוחנן נעמא צמזירות בנו והתרו בו משום מזירותו לוקה ע"כ, וציאור הירושלמי הוא דאף שהפסיק את מנין מזירות עממו מ"מ דין מזיר איכא עלי גם מחמת מזירות עממו ומש"ה לוקה משום מזירות עממו, והנה מדלא אמר צירושלמי דהתרו בו משום מזירות בנו וגם משום מזירות עממו לוקה שמים משמע דזה ודאי דאין לוקה אלא אי צבס"ג, ורק דהמלקות הא' שלוקה עליו הוא חייב צזה בן מחמת מזירות עממו ובין מחמת מזירות בנו, ומש"ה אף צהתרו עליו משום מזירותו לוקה, אכן ז"צ טעמא דמילתא דכיון דב' המזירות עליו אמאי צאמת אין לוקה שנים.

ונראה דהציאור צזה הוא דכיון דהמלקות הם על איסור דכל יאכל וכל ישחב ואיסורים אלו מוצעים מחלות קדושת מזירות שצגצרא ולא מחמת דהקצלת מזירות שקיבל עליו אוסרתו צשתיית היין, ואף לפי מה שציארנו לעי ס"ה ד דענין מזירות הוי קצלת ניהוג מזירות וכעין קצלת תענית והוא מחוייב צניהוג המזירות מחמת קבלתו, מ"מ ציארנו שם דהקדושת מזיר שצגופו אינו מחוייב הקצלה כי אם דמי שיש עליו חיוצ ניהוג מזירות התורה נותנת עליו דין קדושת מזיר ואסור צכל יאכל וצכל ישחב מחמת הקדושה שעליו, וכמש"כ הרא"ש נדרים ד"צ ב' וז"ל וזיר אע"פ שנאסר ציין אינו נאסר היין עליו אלא צגופו חלוי המזירות שאומר הריני מזיר וממילא נאסר ציין ותגלחת וטומאת, ממילא לא שייך שיבא חייב צי מלקות, ומשום דנראה דלא שייך שיבא צאדם אי צי חלות קדושת מזיר, ואף היבא דהקדושה חלה מחמת צי קצלות מזירות נפרדים מ"מ זה רק צדין הקבלה והסיבה להקדושת מזיר אצל צחלות הקדושה ודאי דיש כאן רק קדושה אחת, ומש"ה אף דיש עליו צי סיבות מזיר גם מחמת מזירות עממו וגם מחמת מזירות צנו מ"מ כיון דיש רק קדושה אחת לוקה רק מלקות אחת, ונכחו דפשוט דלענין איסורי כהונה אף לו יצויר דהי לכהן צי סיבות לקדושת הכהונה דילי ודאי

דלא הי עליו צי לאוין דאיסורי כהונה, וציותר נראה דאף אי נימא דשייך שיבא עליו צי חלויות קדושת מזיר מ"מ נראה דאין לוקה אלא אחת, משום דהאיסור צל יאכל וכל ישחב נאמר על הגצרא ונאמר צזה דמי שיש עליו קדושת מזיר אסור צהק מילי צין מחמת הקדושה הראשונה ובין מחמת השני ומיכו אין עליו כי אם איסור אי, ומעתה הרי אין נפק"מ אי יש עליו קדושה אחת או צי קדושות דהאיסור על הגצרא הוא רק אי, אכן לקושטא דמילתא נראה כמו שציארנו דאין על הגצרא כלל צי קדושות, דל"ש צי חלויות קדושת מזיר צגצרא, ולפי"ז פשוט דל"ש שילקוהו צי פעמים, ומוצן היעב מה דאי צירושלמי דאף דיש עליו גם מזירות צנו וגם מזירות עממו והיינו דתרווייכו הוו סיבות לחלות הקדושה שבו ואם התרו בו משום כל אי מהם לוקה, מ"מ התרו משום שניהם אין לוקה אלא אחת דסו"ס אין עליו אלא חלות קדושה אחת, וצאמת דלפי"ז הי נראה לכאף דאין לריך להזכיר כלל צהתראה את שם המזירות שאסור מחמתה צשתיית היין, כיון דחלות המזירות הוי חלות אחת ורק סיבות המזירות הם שנים ולענין דהתראה לכאף אין נפק"מ צסיבת המזירות אלא צחלות המזירות, אולם צירושלמי מצויר דצהתראה לריך להזכיר משום הראשונה או השני וזה מחדש.

ומעתה ז"ע מה דס"ל להרמב"ן דצמזירות חלה על מזירות לוקה שמים מחמת צי המזירות, מהא דמשמע צירושלמי דאף כשצ' המזירות חלין עליו מ"מ אין לוקה אלא אי.

ג. ולכן נראה דגם הרמב"ן מודה להר"ן דאין לוקה צי מלקיות משום צל יאכל, ומה דס"ל להרמב"ן דלוקה שנים הוא משום צל יחל דמזירות, דכיון דהי כאן צי קצלות מזירות ותרווייכו חלין עליו הרי כשאוכל עובר על צי קצלות המזירות ומש"ה לוקה שנים, וציותר מוצן זה לפי מה שציארנו צס"ה ד דענין מזירות הוי קצלת ניהוג מזירות וחל עליו חיוצ ניהוג מזירות, ומעתה הרי פשוט דכשמקבל עליו צי מזירות ותרווייכו חלו עלי יש עליו צי חיוצי ניהוג מזירות וכשעובר ואין מקיים את חיוצ המזירות מצטל את צי החיוצים ועובר צי פעמים על נדרו וחייב צי מלקות משום צל יחל, ורק לענין איסור צל יאכל שנצבאר דיסודו משום קדושת המזירות שמחילה עליו התורה היבא דמקבל על עממו מזירות ולא מחמת קבלתו צזה אין לוקה אלא אחת וכמש"נ.

ולפי"ז ז"ל דמה דמשמע מהירושלמי דצ' מזירות אין לוקה אלא אחת היינו משום דהירושלמי איירי כשהתרו בו משום צל יאכל וצזה אין לוקה אלא אחת, אצל אי יתרו צו משום צל יחל צאמת ילקה שנים, והנה אפשר לומר עוד צציאור הירושלמי דגם משום צל יחל אין

דצרינן דכיון דש"י הרמב"ן דצ"י הנזירות חלין עליו כחחא אמאי צריך לנהוג צ"י מניני ניהוג נזירות, ולע"י כתבנו צ"י דיש דין מחדש בנזירות דאין יכול ללכת את חיוב קבלת נזירותו אלא בזמנין נזירות שמונה לנזירות זו שקיבל עליו בלבד, וכל שמנין הנזירות עולה גם לנזירות אחרת אין יוצא צ"י את חיוב ניהוג נזירותו אף דיש עליו השתא כל דיני ואיסורי הנזירות גם מחמת הנזירות השני, ולכן אין יוצא את מנין נזירותו השני צימים שמונה לראשונה אף שגם צימים אלו כל דיני נזירות הראשונה עליו, והנה זה מחדש מאד דכיון דכל דיני הקדושה ואיסורי הנזירות נובעים עליו מחמת דיני הנזירות השני צפניע ולכן לוקה שנים א"כ אמאי לא יעלה זה גם לנזירותו השני, אכן לפי דברינו דהשתא דאין עליו צ"י קדושות מחמת צ"י הנזירות, ואין עליו צ"י מלקות דכל יאכל, נחא צפשוטו סברת הרמב"ן דס"ל דכל שאין עליו קדושה עזמית ואיסור כל יאכל עזמי מחמת קבלת הנזירות השני כי אם דהוי רק סיבה נוספת לחלות הקדושה הראשונה שכבר חלה עליו לא חשיב שמקיים צ"י את קבלתו לנהוג נזירות עד שיחא עליו איסור עזמי מחמת נזירותו השני.

ד. והנה תוס' והרא"ש שנחלקו על הרמב"ן וס"ל נמי דנזירות על נזירות אין לוקה אלא אחת כי בעעמא דמילתא משום דאין איסור חל על איסור, ולכא"פ ז"ע ש"י הרמב"ן אמאי צ"י צ"י תרתי ולא אמרי דאין אצטע"א, אכן לדברינו דמה דס"ל להרמב"ן דלוקה שנים אין זה על האיסור דכל יאכל אלא על האיסור כל יחל נחא, דודאי במלקות דכל יאכל וכל ישתה דהם ענין איסור אכילה ושתיה על הגזר שייך דין אין איסור חל על איסור, אכל לענין המלקות דכל יחל שעניינם הוא דכשעובר על קבלתו לוקה צ"י ס"ל להרמב"ן דל"ש צ"י אין איסור חל על איסור, דיש כאן שני קבלות נפרדות ועל כל קבלה יש רק איסור א' ול"ש זה כלל לדין אצטע"א דהו"ו צ"י איסורים נפרדים על צ"י קבלות.

ה. ובעיקר דברי תוס' והרא"ש ז"ע דאי כל בעעמא דמילתא משום דאין איסור חל על איסור א"כ צ"ל דכשקיבל עליו צ"י נזירות צ"י דמבואר בגמ' דתרווייכו חלין עליו וצריך למנות צ"י צ"י צריך להיות הדין דלוקה שנים דהכא ל"ש אצטע"א, וצ"י מוכח להדיא דגם צ"י אין לוקה שנים דהרי ה"ר"ן כי דכל היכא דלוקה שנים ל"ש לומר דצריך למנות צ"י נזירות, וא"כ מדמבואר בגמ' דקיבל עליו צ"י נזירות צ"י מונה שנים מוכח דגם צ"י אין לוקה שנים עכ"פ לש"י ה"ר"ן, עוד ז"ע על תוס' והרא"ש מהא דתנן בצ"י ד"ג צ"י הריני נזיר כשיה"י לי צ"י ונזיר התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו צ"י מניח את שלו ומונה את של

לוקה שנים לפי מה שבי' לחדש צמנחת חנוך מ' שס"ח דצ"י ושתה לאחר מלאת קודם הבאת קרבנותיו אף דעובר משום כל יאכל מ"מ אין עובר משום כל יחל כיון דצ"י לא נדר אלא לי יום יעו"ש, ומעתה י"ל דצ"י ונזיר דהירושלמי כיון דנולד לו צ"י והשתא אין מנין הנזירות אלא משום צ"י ולא משום נזירות עזמו מש"י אף דגם נזירות עזמו עליו ואם אכל והתיר צ"י משום נזירות עזמו לוקה וכמבואר בירושלמי, מ"מ זה רק לענין הלאו דכל יאכל אכל על הלאו דכל יחל אין לוקה כיון דזה דומה לנזירות דלאחר מלאת כיון דאין נזירות זו עולה למנין נזירותו ואין מקיים צ"י את קבלת הנזירות, וא"ש מה דא"י בירושלמי דאין לוקה אלא אחת, דמשום הכל יחל דנזירות עזמו אין לוקה כלל, ומשום הכל יאכל אף דצ"י חייב גם על נזירותו הראשונה מ"מ ל"ש להלקות אותו שנים מחמת צ"י הנזירות וכמ"ש"ג דליכא עליו כי אם חלות קדושה אחת, אכן דברי המ"ח אין מוכרחים ושפיר י"ל דכל דין נזיר שחל עליו מחמת נדרו יש ע"ז איסור כל יחל אף שצ"י צ"י לא הזכיר זה ואכמ"ל צ"י, ולכן נראה יותר כמו שציארנו דהירושלמי לא איירי כי אם לענין האיסור דכל יאכל ולא לענין נזירות דכל יחל, ונהנה לפי מה שרצינו לומר דלש"י המ"ח היכא דאין מונה מנין נזירות ליכא משום כל יחל, נסתר דברינו צ"י צ"י הרמב"ן דכוונתו צ"י שבי' שלוקה שנים הוא למלקות דכל יחל, דהרי גם צ"י דהרמב"ן בנזירות חלה על נזירות הא נמי אין מונה אלא לראשונה ולא לשני ואחר שמסיים הראשונה צריך למנות לשני וא"כ להמ"ח צריך להיות דצ"י לא יחא מלקות דכל יחל על השני, ודברינו צ"י הרמב"ן יתכנו רק אי לא נימא כהמ"ח.

והנה לכא"פ דברינו דחוקים קצת להעמיד דהא דתנן צמנחת אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על כל אחת ואחת [ולש"י הרמב"ן הכוונה דלוקה שנים] דאין הכוונה צ"י ללאו דכל יאכל אלא ללאו דכל יחל, אכן צ"י צ"י נראה דאין זה דחוק דהנה הראשונים עמדו צ"י דפתח התנא "יש נדר צחוק נדר" וסיים "כ"י אמר הריני נזיר" וכ"י והו"ל לתנא למימר את הדין לענין נדר גופי, ותי' דכיון דעיקר דינא דנדר חל על נדר בנזירות כתיב וימני ילפי' על נדרים מש"י נקט נזירות שהוא אכ"י, ונמצא לפי"ז דמה דתנן בתחילת המשנה יש נדר צחוק נדר הכוונה צ"י צ"י צ"י לכל הגדרים ולאו דוקא לנזירות, ובכל הגדרים ודאי דאיירי לענין האיסור דכל יחל, ונמצא דתחלת המשנה איירי לענין לאו דכל יחל, ומעתה לא יפלא לומר דגם המשך המשנה גבי נזירות דאכל לוקה על כל אחת ואחת נמי איירי לענין כל יחל ולא לענין כל יאכל.

ולפי מה שציארנו השתא צ"י הרמב"ן נחא עפי מה דלא קשה על הרמב"ן ק"י ה"ר"ן [שהוצא צ"י

סימן י

בענין נזירות חלה על נזירות

בדף י"ח, במה דמבואר בסוגיא דאם קיבל עליו צ' נזירות כריני נזיר היום, כריני נזיר היום דכרי זה מונה אחת ואח"כ מונה אחת השני, אבל אינו מונה מנין א' עבור צ' הנזירות אף למאן דס"ל דנזירות חלה על נזירות, וצ"ע אם הוא זה מטעם כיון דאין אחע"א וליכא עליו חיוב מטעם הנזירות השני, ומש"כ הוא דאינה עולה לו למנין, אבל אם הי' חייב שמים שפיר הי' עולה מנין אחד לצ' הנזירות, או שהוא דין מסוים בנזיר שאין שייך למנות מנין אחד לצ' נזירות כיון דעיקר דין נזירות הוא מנין ימים יש דין מנין על כל נזירות בפני עצמה.

ונראה שצ"ב נחלקו הר"ן וה"ש מפרשים דהנה הי"מ צר"ן ס"ל דמה דמבואר במשנה יש נדר בתוך נדר היינו

וחייב שמים, והקי עליהם הר"ן דא"כ מאי קאמר בגמ' דכשנשאל על הראשונה עלתה לו שני צראשונה ולמה הוא לריך שתעלה לו והלא כבר מנה גם אח השני מבואר מה דס"ל להר"ן דכל עיקר מה שאינו יולא במנין א' הוא מטעם דאינו חייב שמים, אבל כיון דס"ל להי"מ דחייב שמים שוב לריך להיות הדין דיולא במנין אחד.

אמנם הי"מ ו"ל דס"ל דנכי דחייב שמים כיון דיש עליו גם הנזירות שני, אבל מ"מ א"י לפטור במנין אחד צ' הנזירות ואף דחייב שמים כיון דכבר יש עליו גם הנזירות השני ורק שאינו מונה אותה יחד, מפני שהוא לריך למנות כל נזירות בפ"ע כיון דעיקר דין נזירות הוא דין מנין ימים, וכל נזירות זקוקה למנין בפ"ע.

סימן יא

בענין מחשבה בהקדש

צ"ב דמהנו גבי הקדש מחשבה מקרא דכל נדיב לב עולות, [שבוטות דף כ"ז:] ויש להסתפק אם זה דוקא לענין ההקנאה או החיוב להקדש, אבל לענין שיחול דין נדר עלי' כדר לדינא דנדר

איסור דבעינן לבטא, או דהי מהני גם לענין איסורא דנדר, ואחד הביא ראי' מדברי הרא"ש פ"ק דתענית סי' י"ג שז' גבי קבלת תענית דמהני צ' מחשבה כמו בהקדש, והרי התם ליכא אלא נדר

האיסור קיימת כל הזמן, וכיון דאשכח רוחא חיילא. ולכאור' זה יסוד פלוגתא, דלש"ך השבועה בעלה, ולרע"א קיימת חלה דאיה חלה, דיש רק גדר דאחש"א ולא דל"ה שבועה. ובאמת רע"א שם לא כ"כ חלה אלא דר"ן (בדף ח' ע"א) דס"ל דמזד מיעוט דלהרע או להיעיב לא נתמעט חלה מקרבן ולא מכל יחל, ולכן לגבי כל יחל אין העטם שלא חלה בשני חלה מחמת אחש"א, ומיעוט דלהרע אינו מיעוט בשם שבועה, דהא שפיר הוה שבועה לגבי כל יחל, ע"ש.

ב) ונראה דלפי הש"ך י"ל דאפי' לפי הר"ן דעטם דליכא כל יחל בנשבע שלא לאכול מה שזלא"ה אסור, משום דאחש"א וברע"א, מ"מ כאן לא אמרי' דכיון דאשכח רוחא חייל, כיון דשבועה ל"ה חפלא של איסור שקיימת חלה דיבור שפועל וחל, וכל היכא דנשבעו אינו חל שוב אין לזה כח דכבר נתבטל, דאינו קיים חלה דפועל דין, ואם אינו פועל הוה בטל. וע' מחבר מרע"א בדו"ח סוף חלק א'.

ולפ"ז יסוד פלוגתא דדין שבועה אם כל הזמן נחשב דקיים הדיבור לגבי איסור כל יחל, או דהדיבור פועל איסור ויכתי דאינו פועל שוב ל"ה שבועה.

ושו"ר בשע"מ (א"צ פ"ז ה"ח) שדן בנשבע על ככר של הקדש שלא יבנה ממנו ואח"כ נפדה, אם חלה השבועה ומחבר שם על דרך ה"ל דבאשת אח קיימת הערה כל הזמן, אבל כאן אם השבועה לא חלה, בעלה. וע"ש שפסע מדברי הש"ך ה"ל, דגם בזה לא תחול. וע"ש שהוכיח מדברי התוס' (לקמן י' ע"ב ד"ה וחרה נעולה מן היהודים) ודוק. **ובא"מ** (שו"ת י"צ) חידש דמושבט ועמד מהר סיני אין זה שבועה כלל, ואפילו בבת אחת, שמזד אין איסור חל על איסור ראוי לחול, מ"מ מזד דמושבט ועמד מהר סיני אין כחו לאסור על נפשו, ולפ"ז דברי הש"ך מובנים בפשיטות, מיהו לפי מש"כ התוס' בשוועת (כ"ז ע"א ד"ה לקיים) בזהדיא דהעטם משום אחש"א אכתי קשה, ולפמשנ"ת אחי שפיר, ואין הכרח לדברי הא"מ.

ג) ולפי דעת הפמ"ג (וע' בית הלוי ח"א סמ"ד דס"ל דנחלקו ראשונים בזה) דגם באחש"א אינו חלה לגבי חיוב, אבל לגבי איסור שפיר חל גם איסור ב', נראה דדברי הגרע"א מוכרחים. ולפ"ז מדויק לשון הגמ' שבועה איכא, דגם עכשיו איכא שבועה.

וברמב"ם (פ"ו משוועת ה' י"ז) משמע דאפשר לשאול על האחרונה לפני שהתיר הראשונה, ואע"פ שא"א להתיר שבועה קודם שחלה. וכחצ צקן אורה סברא זו דאחש"א שפיר חל. וגראה דמוכח בן כיסוד הפמ"ג, וי"ל לפ"ז גם יסוד הר"ן דלגבי כל יחל ליכא מיעוט ואינו חלה מפני אחש"א, דאי כשיטת הרמב"ן ורש"י דנתמעט מלהרע ולהיעיב גם לגבי איסור לא מסתבר כלל לומר דאיכא שבועה. ובעיקר היסוד דפמ"ג ה"ל נראה דיש להביא רא"י בחוס' (שבועות כ' ע"ב ד"ה דכי) דחולקים, וס"ל דלא נחפס שום איסור ע"ש.

ד) ובשו"ע (ר"ל ס"ז) הביא להלכה ספק הרשב"א בנשבע לאכול וחר ונשבע שלא לאכול והתיר הראשונה אם שני חלה עליו. וי"ע מ"ש כה"ג דהוה ספק, וע"ש ש"ך ס"ק כ"ב, וכחצ הקרן אורה דכה"ג הוה שוא וליכא שבועה כלל (וע' רעב"א שבועות כ"ז ע"ב ד"ה בגירסתו). ואכתי י"ב דא"כ מה הספק הא כבר ילא לשוא.

בקבלה הוא, אבל לא מזד הכונה, אלא דחוכן השבועה הוא ענין קבלת דבר היחר, ויכיל דאסור בלא"ה אינו קבלה. ובסברה הוא דגם בזמירות בן, וקמ"ל קרא דבזמירות אין לריך שיהא קבלה חדשה, אבל הכל מזד דייס, דשבועה בן דינה ובזמירות דינה דא"ל קבלה חדשה דוקא.

אמנם כל זה אחי שפיר לפי מש"כ התוס' (י"ז ע"א ד"ה יט), דמשמע בדבריהם דכונתו ל' זמירות שיחולו עכשיו, וחידוש דשייך לחול, ובאופן שמקיים ההנהגה בזה"ל. אבל בר"ן (ד"ה הכא) פירש בענין אחר, דבני גז"כ הו"א שרואה ס' יום בזמירות אחת גדולה, ובזה פשיטא דליכא שום חסרון בקבלה, וקרא קמ"ל שהם ב' זמירות. ולפ"ז ענין נדר בתוך נדר כולו בזה דנתגלה דחל עכשיו דין של ב' זמירות, דחזין מהר נמי דאין חסרון, אבל משמע דאין זה חידוש דא"כ כול"ל דרק אם אמר בזהדיא שרואה ב' זמירות נפרדות, דאין רא"י צקרא לטפי. וי"ב.

ומיהו עיקר דברי הר"ן בלא"ה י"ט, דאם כונתו ל' יום בזמירות גדולה, אטו גז"כ שחל באופן אחר שיהא עליו ב' זמירות. ובע"כ י"ל דמייירי שגם הוא מתכוין כפשיטות הלשון שרואה שיחול עכשיו חלות ל' זמירות, אלא דבע"כ מוכן לנהוג ס' יום, דא"כ הוה טעות. וא"כ כיון דקובל דוקא היום, סד"א דכיון דכלול בדבריו ענין ההנהגה זמירות ל' יום א"כ גם אם ראה באופן שיחולק ל' זמירות, יתקיים ע"י זמירות גדולה, דגם כלול קבלה על ההנהגה של ס', לזד מה שיש בזה גם ענין הבאת קרבנות בסוף י' יום, ואין זה מעכב צמח דאיכא מיהו בדבריו קבלה לנהוג ס' ימי זמירות. והבא"כ דשייך שיחול ב' זמירות צ"א, וממילא חל כפשיטות לשונו.

ר"ן ד"ה הכא וכו' הביא י"מ דחייב ב' על אכילה אחת, ופירש הגר"מ ז"ל דהא דלוקה שתיים ל"ש חלה על כל יחל דבר, דעל דיבור השני איכא עוד כל יחל, אבל לגבי לאו של כל תאכל פשיטא דאינו חלה אחת, דכיון דשם חזיר עליו מוטל עליו לאו זה, ולא איכפ"ל מזד כמה דיבורים, הא אין עליו חלה שם חזיר, דמזוהי בבל תאכל. ודוק.

בענין נשאל על הראשונה שניה חלה עליו

א) אמר רבא אם נשאל על הראשונה שניה חלה עליו. בש"ך (ר"ל ס"ק כ"ו) כתב דזה דוקא בזהרה דחכם עוקר הנדר מעיקרו, אבל בזהרה אין השני חלה. ורע"א שם חולק עליו וס"ל דגם בזהרה כיון דאשכחא רוחא חיילא כמו בכל אחש"א.

ויסוד סברת הש"ך נראה דשאני הכא מבטל מקום דאין איסור חל על איסור, דשבועה ב' כיון דאיה חלה לקיים ל"ה דמושבט ועומד, כה"ג ל"ה שבועה כלל, וכיון דבעלה הוה שבועה שוא ואח"כ ליכא שבועה כלל כיון דכבר נתבטלה אין מה שיחול, משא"כ בכל איסור בהך דיצמות (ל"ב ע"א) דאין איסור אחות אשה חל על איסור אשת אח, וכשפקע איסור זה חל איסור אחות אשה דכיון דהקנין אישות קיים ורק דאין מקום לתלות איסור נוסף, כגון באשת איש ונוסף אחות אשה, דכיון דאחיתה קנוי לו הרי כל הזמן שם אחות אשה עליו, וכה"ג שפיר י"ל דע"י שבעלה האישות של אחיו והותרה ליצום וכבר יש מקום לאיסור לחול שפיר חל, וכן בכל אופן דהוה חפלא של צמח עמאה ונצלה וכיו"ב דכל הדין הוא דאין האיסור ב' מולא מקום לחול, אבל סיבת

הערה בדין נזירות על נזירות ובדברי המהרי"ט בגדר איסור נזיר

בע"ה יום ו' עש"ק פנחס תשכ"ז ירושלים
להו"כ ידי"נ הרה"ג המפורסם וכו' וכו' כש"ת מוהרנ"נ ע"ש ביתו וצאצאיו כלם יעמדו על הברכה
שלום וברכה וכו"ס

אחדשה"ט באה"ר, יקרת מכתבו קבלתי מכבר...

נדון שאלתי על אודות בנו שיחי' הנה בנוגע למצב הפוליטי כתר"ה יודע אולי יותר וטוב ממני
ומה אני כי אחשוב אם באלול הבעל"ט כבר יהי' המצב פה בחזקת שקט אם אמנם כי עכשיו
ג"כ שקט ב"ה אך מי יודע מה ילד יום ומה יהי' אז ישנם קולות פה האומרים כי במשך ימי אלול
הבעל"ט יתרחשו פה דברים גדולים שיבאו עלינו לטובה איני יודע על סמך מה אומרים כן, נדון
איפה שנכון בשבילו ללמוד הנה מצדי מוכן לקבלו לשיעור... אך כאמור בנוגע לעצם הדבר
לחזור לאלול הבעל"ט איני יכול ליעץ לו בזה וכל המצבים גלויים לכל והשי"ת יוביל לכל אחד
בדרך הנכונה.

בישיה"ק ב"ה שבים לאיתנם בתוקף הלמוד אף כי בינתיים המצב המדיני והמלחמה כמובן זעזעו
את המצב בכ"ז ב"ה מתחזקים והולכים בלמוד התורה והיראה, הי' לנו ויש לנו אורחים נכבדים
מארה"ב כגון הגאון המפורסם ר' אהרן קרייזר שליט"א שלומד לעתים קרובות בישיבתנו, והיו
הרב ר' גדליה זופניק והר"ר אברהם רזניק ובתייהם שיחיו וב"ה שמכולם יש לי ד"ש מכתר"ה על
צד היותר טוב, שמעתי בשמחה כי בישיבתכם לומדים בהתמדה רבה ובהתעלות גדולה וכי גם
הרי"י קלמנוביץ שליט"א יש לו מקום להשפעה אף כי לא שמעתי אודותיו מכתר"ה עדיין.

אשר הנחתם

אני כותב עכשיו הערה קצרה לפי הראשונים דבנזירות על נזירות חייב שתיים על אכילה
אחת קשה לי מאד לפי המהרי"ט (בשו"ת ח"א סי' נ"ב) דגדר איסורי נזירות כמו כהן שאסור
בטומאה, וכ"כ הרנב"י בש"מ (נדרים) דף י"ז דהו"ל כג⁷⁹, א"כ איך שייך לחייב שתיים וכי אם
אחד יהי' אלף פעמים נזיר איך יהי' לו יותר מאיסור אחד, ולכאנ' ראי' דנזיר הו"ל כנדרים
דחיובו לשמור על קבלתו ואם יש שני קבלות יש שני לאוין, והי' א"ש קו' הגמ' דף ג' ע"ב מ"ט
בל יחל בנזירות קם ליה בבל יאכל, היינו כיון דגם בל יאכל הוא לשמור קבלתו מאי יש עוד בל
יחל וכי פלג' לעבור בב' לאוין, אך הרי לכו"ע סוברים דצדק המהרי"ט ואם אין לי תשובה על
שאלתי זולת דנאמר דחייב שתיים על בל יחל דנזירות ולא על בל יאכל ורציתי לדעת בזה דעת
כתר"ה שבטח לומד כבר ענינים אלו.

אשר הנחתם

79. שיטה מקובצת נדרים דף יז עמוד א, בשם הרנב"י, וכשתשאל ותאמר מאי שנא דבנדרים דעלמא אין נדר
חל על איסור נדר ובנדרי נזירות חאיל יש לומר דשאר נדרים איסור חפצא אינן ואיסור חפצא על איסור חפצא
לא חאיל ונדרי נזירות לאו איסור חפצא אינן אלא איסור גברא אינן שהרי הנזיר לא אסר על עצמו לא את
הענבים ולא את היין אלא מחוקי הנזירות הוא שמיד שקבל אדם בעצמו להיות נזיר נאסר בדברים הללו דומה
למי שנתגייר שמיד נאסר בכל איסורי תורה מבלתי שיאסרם עליו אלא מחוקי הדין שכל מי שהוא ישראל
נאסר באיסורי תורה ומצווה במצותיה וכך הנזיר מצווה על היוצא מן הגפן.